

MARIA BURUIANĂ SILVIA COTELEA AURELIA ERMICIOI
CONSTANTIN DRAGOMIR ION HADÂRCĂ

ABECEDAR

Ediție revăzută

Știința
Prut Internațional
2017

LEGENDA MANUALULUI

— TIC-TAC — mascota *Abecedarului*

_____ . — propoziția enunțiativă

_____ ? — propoziția interogativă

_____ ! — propoziția exclamativă

— — cuvântul

— . — propoziția din două cuvinte

— . — propoziția din trei cuvinte

— — silaba

— — cuvântul din două silabe

— — cuvântul din trei silabe

○ — sunetul ● — vocala ● — consoana

— caseta pentru marcarea soluțiilor

— semnul pentru marcarea soluțiilor

CLASA ÎNTÂI

de Ion Hadârcă

Precum albinele-n pomet
Din floare-n floare sorb nectarul,
Noi învățăm din Alfabet
Să ne iubim Abecedarul.

Cu ghiozdan și Abecedar
la priviți, eu sunt școlar!

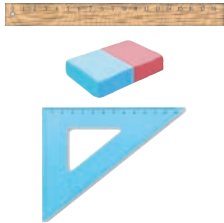
PRIMA ZI DE ȘCOALĂ

SUNT ȘCOLAR

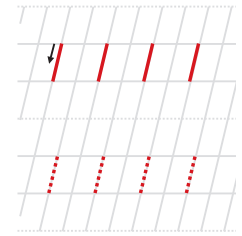
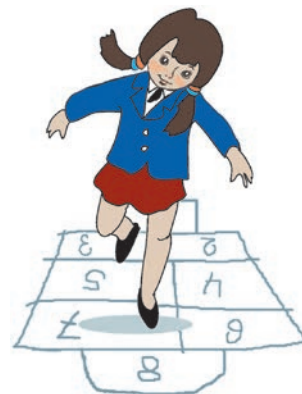
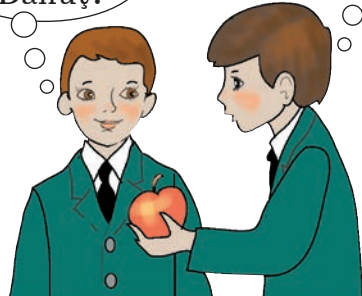

Ce bine e la școală!

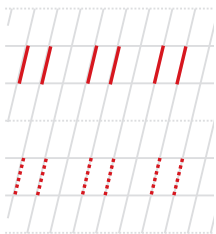

Mulțumesc, Dănuț!

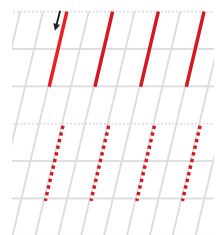
Ia un măr, Sorin!

FAMILIA MEA

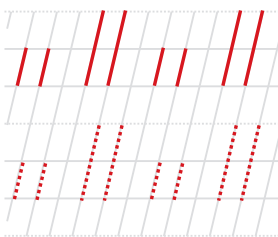

E ZIUA MEA

IEDUL CU TREI CAPRE

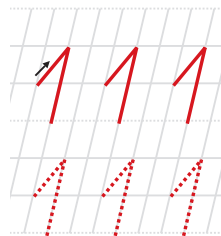
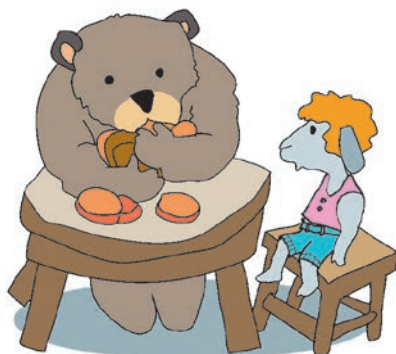
de Octav Pancu-Iași

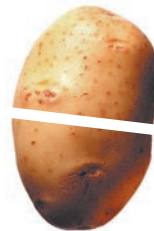
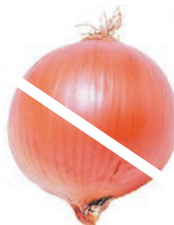
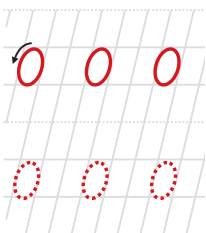
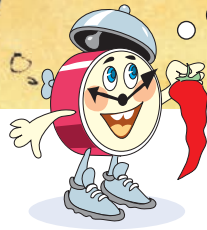

Am o mare rugămintе, suratelor...

Te ascultăm, vecină dragă.

MICII GRĂDINARI

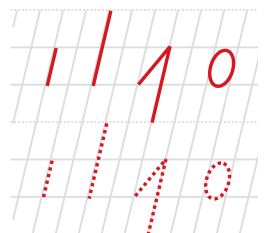
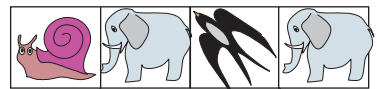

ÎN LIVADĂ

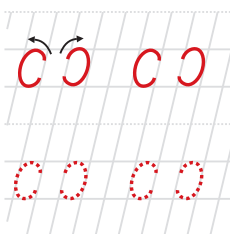
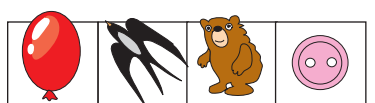

Ce mere frumoase!

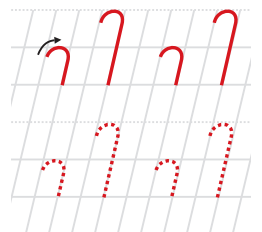
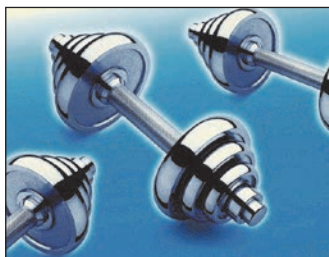
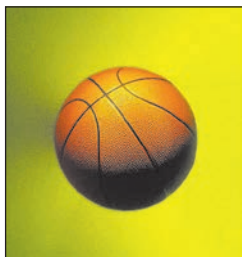
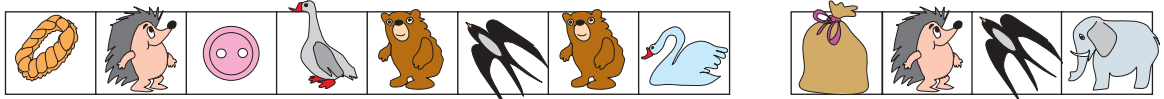
Noi îți mulțumim, livadă,
Pentru minunata roadă!

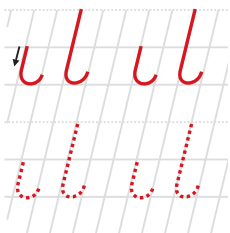
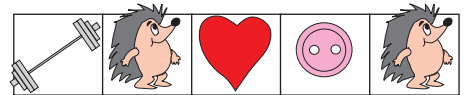
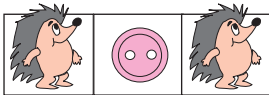
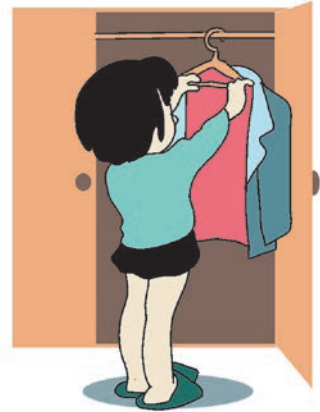
LA ȘCOALA ANIMALELOR

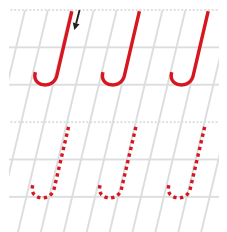
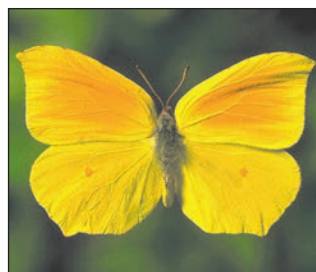
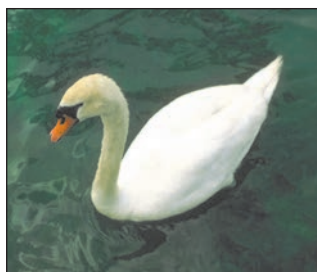
LA STADION

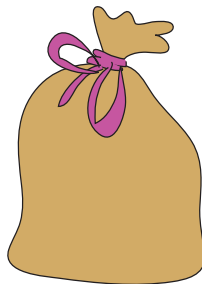
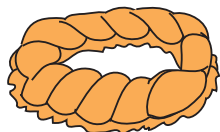
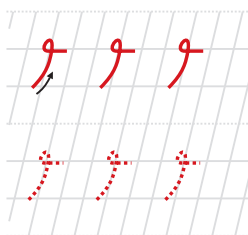
SĂNĂTATEA MEA

SĂNĂTATEA PĂMÂNTULUI

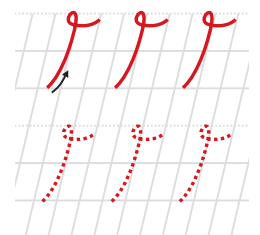
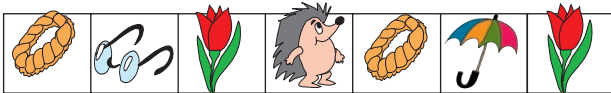

POVESTEA PÂINII

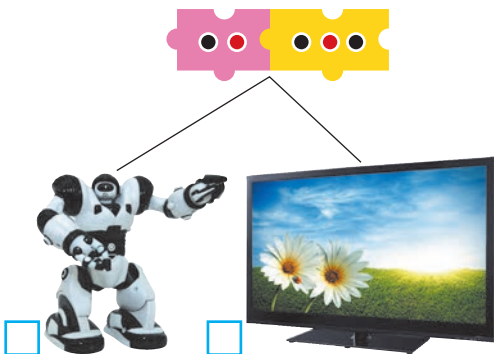
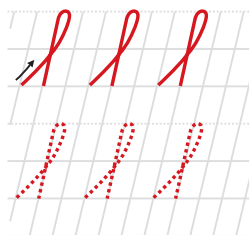

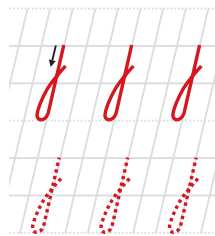
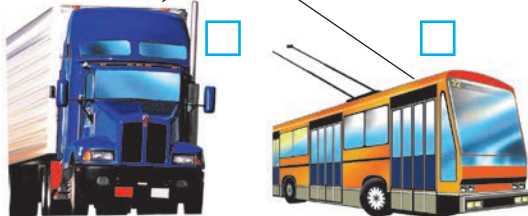
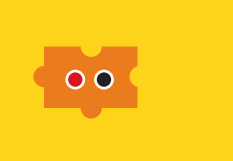

Ce lung
e drumul
pâinii !

MINUNILE TEHNICII

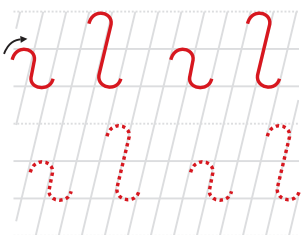
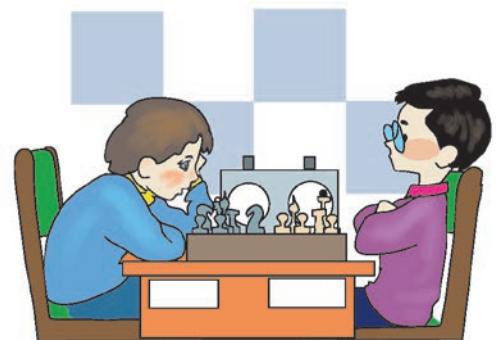

O ZI DE ODIHNĂ

Unde mergem astăzi?

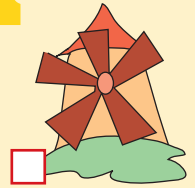
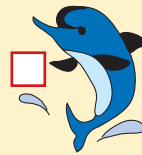
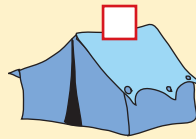
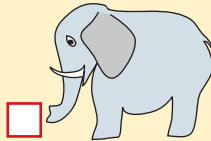
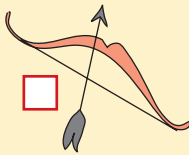
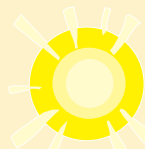
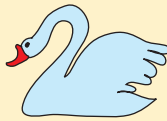
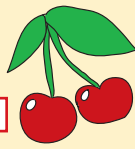

EVALUARE

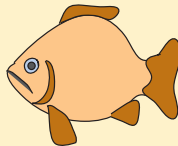
1.

2.

3.

4.

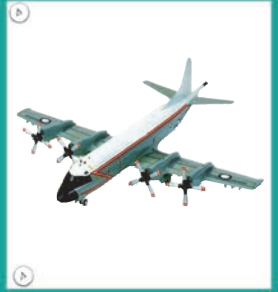
Îți place
la școală,
Mădălina?

Desigur!
Școala e locul
unde îmi aflu
norocul.

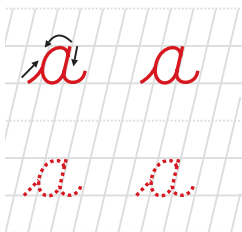

a

a a a

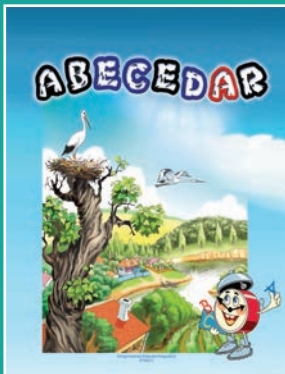

a-a-a

A

A A

A

A

A

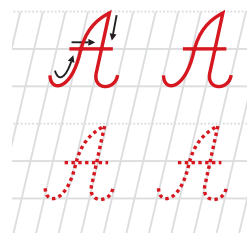
A

a

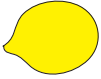

a

A

m

ma
am
ma-ma
mama

ma

ma

ma

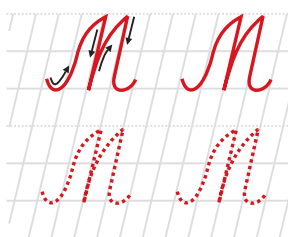
m m
mama

ma
 ma

ma
 ma

n

na

an

na-na

nana

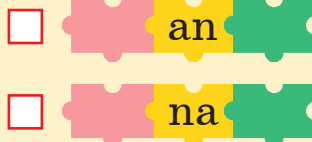
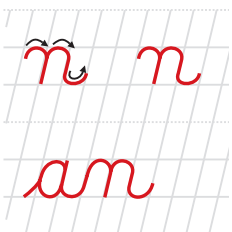
an

a na

na

N

an
am
A-na
Ana

Na

A na

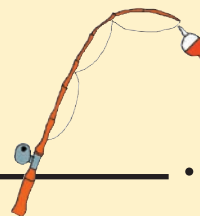

Na na

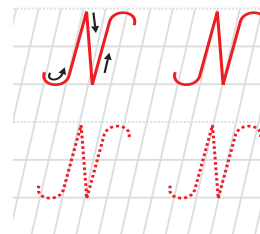
Na

a

An

a

I

I-na
Ni-na
Ia-na
Ma-ia

Ian

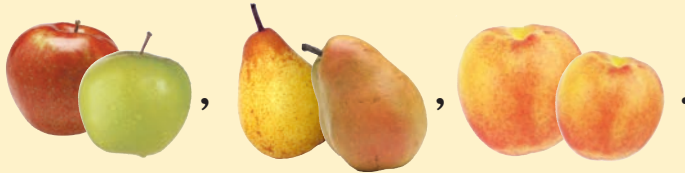

I na

Mi

Ina ia

Maia ia

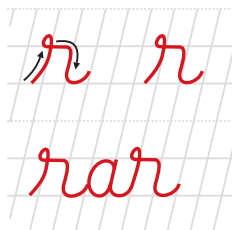
r

rar
ram

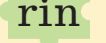
ra-ma
ar-ma

Ma-ri-a
Ma-ri-an

- Maria, mai ai ?
— Mai am, Marian.

2.

R

Am un plai ca un colț de rai!

Ri-ma
Ma-rin
ma-ri-nar
ma-ri-nari

- Marin, ai ?
— Am , Rima.

2.

R			i	n	a
---	--	--	---	---	---

R				a	n	i
---	--	--	--	---	---	---

R R
Rima

e-ra

a-re

ra-re

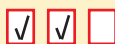
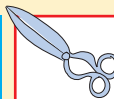
mi-ra-re

ma-re

me-re

1.

2.

Nae e

Mama are

Inima mamei e

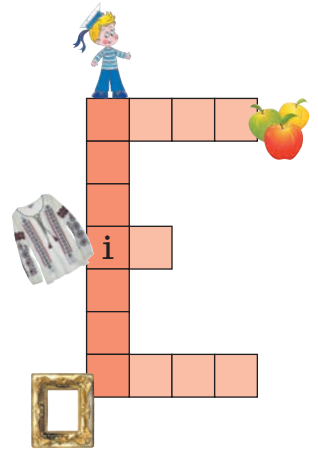
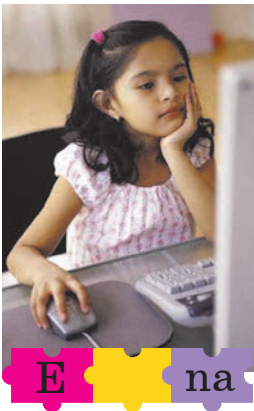
mere.

mare.

miner.

E-ne
E-ma
ne-nea
neam

1. e $\left\{ \begin{array}{l} \text{ra} \\ \text{rai} \\ \text{ram} \end{array} \right.$ ar $\left\{ \begin{array}{l} \text{ra} \\ \text{ma} \end{array} \right.$ me

2. Nana Ana e mama Emei. Ea e

u

u-na

u-nu

a-ur

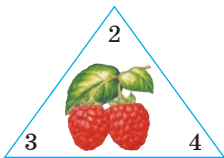
A-u-ra

u-ni-re

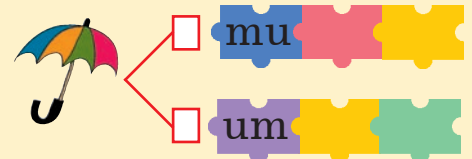
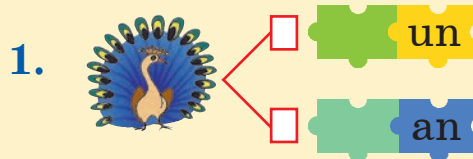
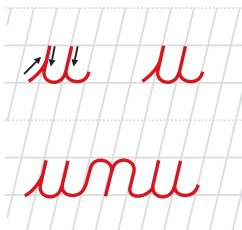
re-nu-me

Călătorie frumoasă,
dragi copii!

— Nene, marea e mare?
— E mare-mare, Aura!

2. ramura — mura
amare — ...
Aura — ...

uimire — ...
numai — ...
numere — ...

U

mi-nu-ne
mi-nuni
ru-me-ne
ru-meni
A-u-ra
Ma-rin

— Ura! Merii au mere rumene, Aura.

— Mare minune! Ia un 🍎, Marin!

1. — mare. — Aurei — Inima — e —

2. re , nu , na , ra , me , u , mu , ur
 u , ra , re , , , , ...

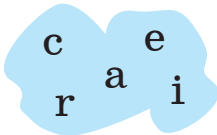
U U
 Ura!

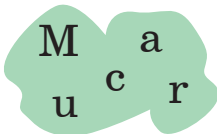
ac
rac
ca-nar
crin
An-ca
Ni-cu

— Anca, am un canar auriu.
— Iar eu, Nicu, am un crin ca neaua.

carie

...

1. ca car | cra car

2. iar — rai | acru — ...
car — ... | iac — ...

3. — Marcu — un — Nenea — are — amic. —
 1

C

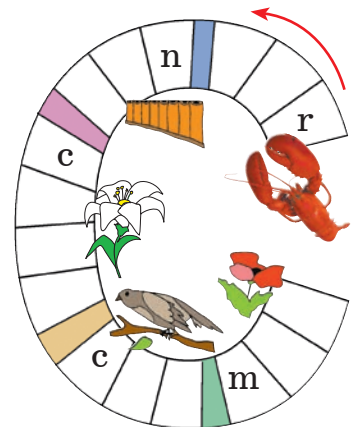
mic
a-mic
me-ca-nic
ma-ri-nar
Car-men
An-ca
Ian-cu

- Carmen, nenea Iancu e marinar?
- Nu, Anca, nenea e mecanic.

1.

2.

3. Marama e a crainic.
Nenea Marcu e amic.
Carmen are un Crinei.

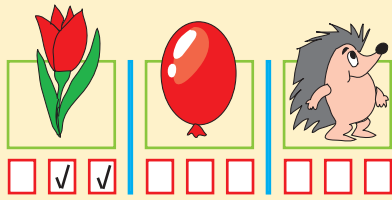

Carmen

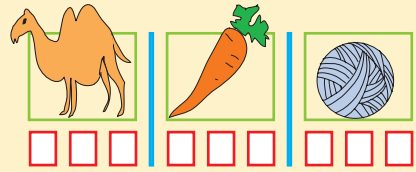
EVALUARE

1.

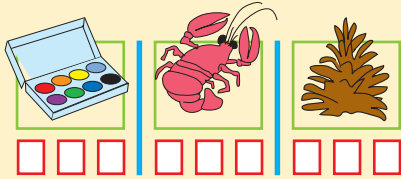
a

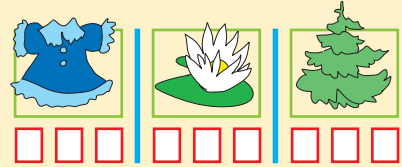
m

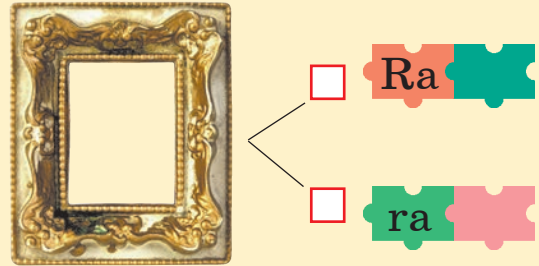
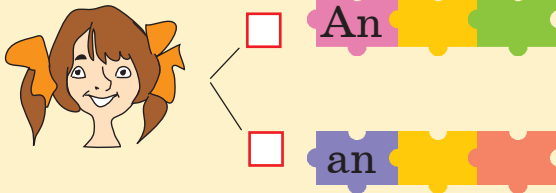
c

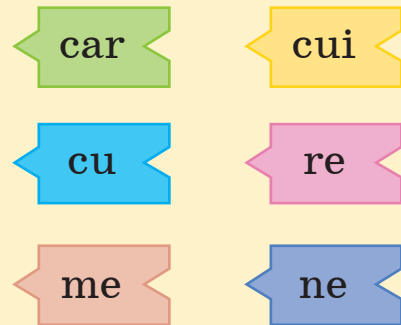
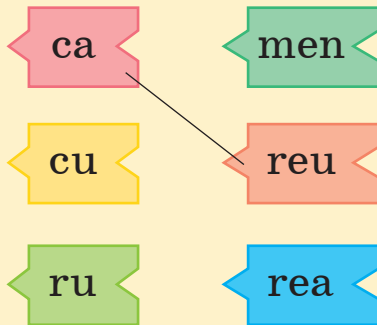
r

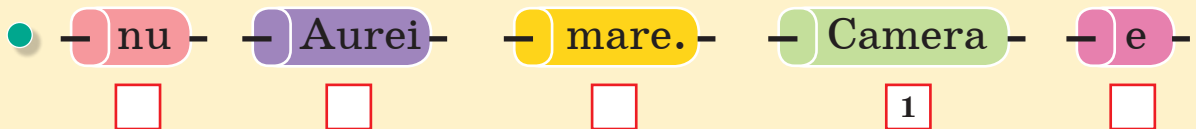
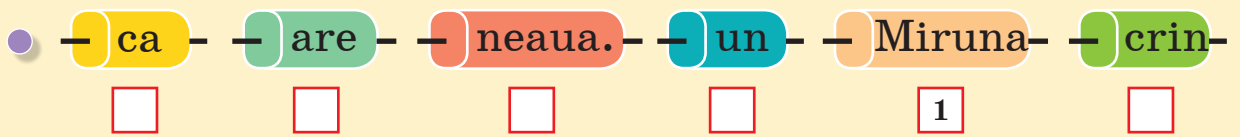
2.

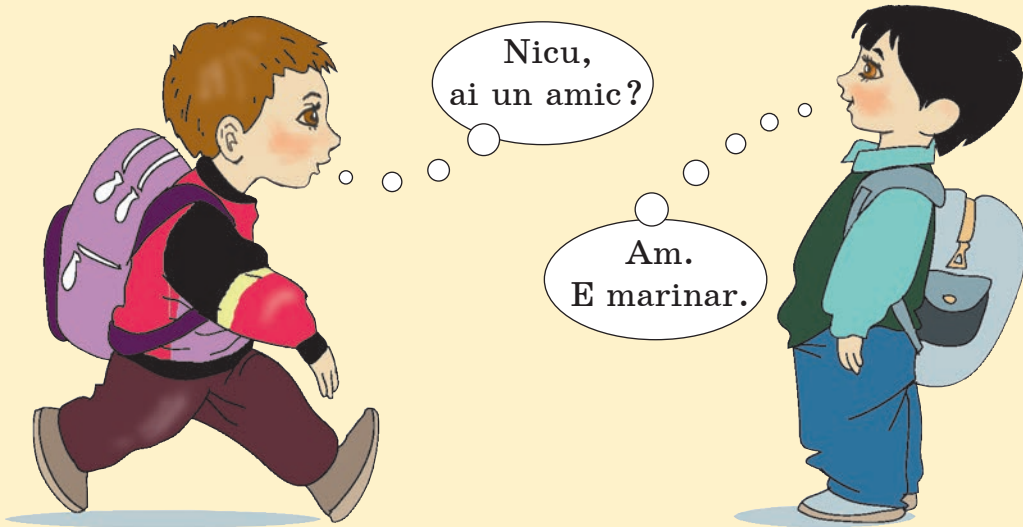
3.

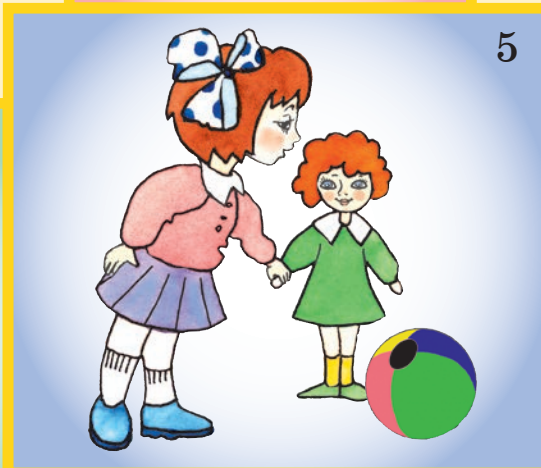
4.

5.

6. Alcătuieste oral un text.

1

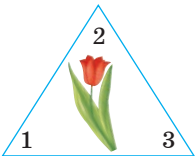

ram
ra-mul
nuc
nu-cul
lemn
lem-nul

Nucul

Alina are un nuc mare.
— Nucule, ai alune?
— Nu, Alina, ia nuca mea!

1. Raluca
 Elena
 Alina } are un nuc.

- Arinul
 Alunul
 Nucul } are alune.

2.

-

ou
nou

ca-mi-on
ca-mi-o-nul

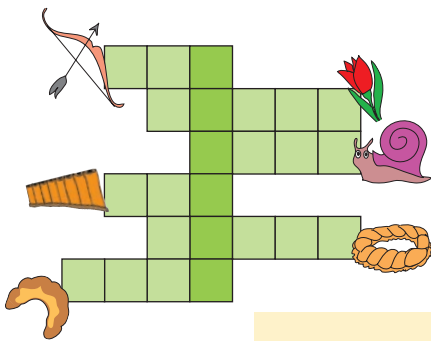
Ni-co-la-e
Ni-co-li-na

Camionul

Corneliu e cu Nicolina la nenea Nicolae.

- Nene, camionul e nou?
- Nu, Corneliu, are un an.
- E ca nou, nene Nicolae!

┌ Nicolae ─ are ─ un ─ camion ─ nou ─ ·

┌ ─ ─ ─ are ─ ─ ·

┌ ─ ─ nou ─ ─ ─ ·

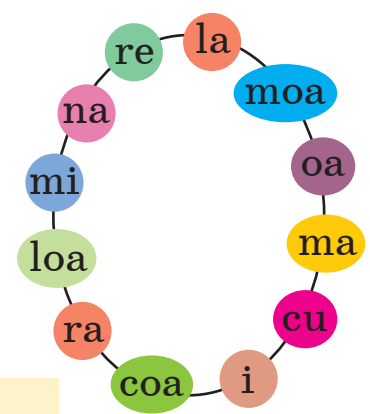

oa-ie
 oa-re
 moa-ra
 mo-rar
 O-nu
 Oa-na

Moara

Oana e cu Ion la lac.
 — Oare a cui e moara, Ion?
 — E a lui nenea Onu. El e morar.

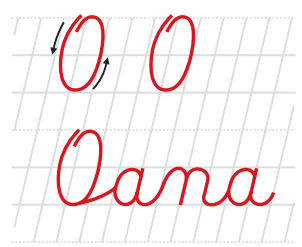

1. Oana e cu Ion la lac. | Moara e a lui Ion.
 mare. | Onu.

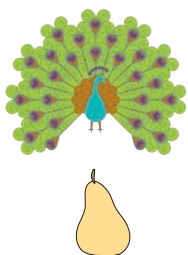
2. ● mare. lui e Moara Onu
 1

● omului. Munca comoara e

1

ă Ă

lu-nă
luni

cu-nu-nă
cu-nuni

la-cri-mă
lă-cri-ma

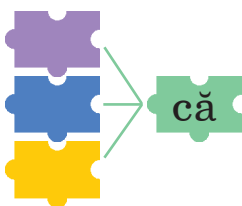
Cununa

Era a noua lună a anului. Un nor mic lăcrima.

mare urca la el.

— No-ru-le-e-e-e! Nu am . Nu mai lăcrima!
— Ia o cunună!

luă cununa.

ă Ă
măr

1. Luna e ca o inimă mare.
 un corn auriu.

2. mierlă | |

ce Ce

ce-rul
re-ce

cer-cei
cer-ce-ii

Mir-cea
Mar-ce-la

Cerceii cerului

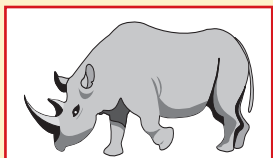

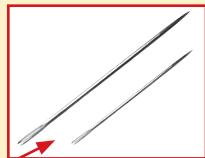

Mircea e cu Marcela la mare. Marea e rece.
 — Mircea, cerul are cercei!
 — Ce cercei, Marcela?
 — Cercei mari, nu ca ai mei! Cercelul ca un corn e Luna. Cercelul ca un cerc e .

cerc

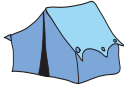

.....

1.
 elice ace rinocer ceainic

2. ● — erau — — aceia — — Cerceii — — mari. —
 □ □ 1 □
 ● — rece. — — Marea — — aceea — — e —
 □ □ □ □

ta-tă
 an-tre-nor
 mun-te
 mon-tan
 O-ti-li-a
 Că-tă-lin

La munte

o	c	a	r	c
m	u	n	t	e
ă	r	i	e	r
t	a	e	i	c
r	t	r	e	n

Nenea Cătălin e antrenor. Cea mai mare comoară a lui e Otilia.

Acum ea e cu tatăl ei la munte. Acolo aerul e rece.

— Otilia, urcăm muntele!

— Ce curat e aerul montan, tată!

1. Nenea Cătălin este actor.
 antrenor.
 croitor.

2. — Aneta, Otilia e la antrenament
 — Nu, Mitică, ea e la munte

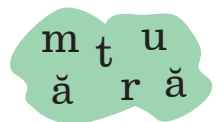
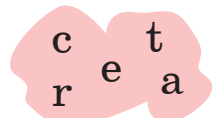
Ti-tu
To-mi-că
Tri-că
Tra-ian
că-lă-to-ri-e
că-lă-to-rii

Trenul

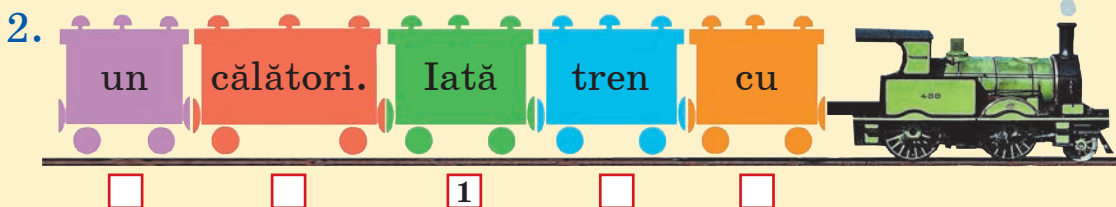
Acele arată ora nouă. Mecanicul trenului e atent. Urcă ultimii călători. Unul e Trică, altul e Mitică. Al treilea e cotoiul Tomică.

— U-u-u! Tu-tu-u-u!

Călătoria cu trenul e minunată!

1. trenucălătoroatatainaturătorutăuntunel

EVALUARE

1.

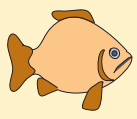
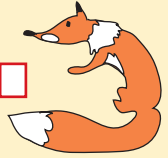
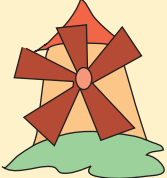

				
3	1	5	2	4

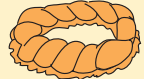
a

			
3	1	2	4

e

2.

	<input type="text"/>		<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>

	<input type="text"/>		<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>

3.

	<input type="text"/> rinocer		<input type="text"/> motan		<input type="text"/> maiou
	<input type="text"/> cercel		<input type="text"/> munte		<input type="text"/> tricou

4.

┌─ Norii ── aurii ── alunecau ── lin ──┐

┌─ ── ── alunecau ── ── ── ── ──┐

┌─ ── ── ── ── ── ── norii ── ── ──┐

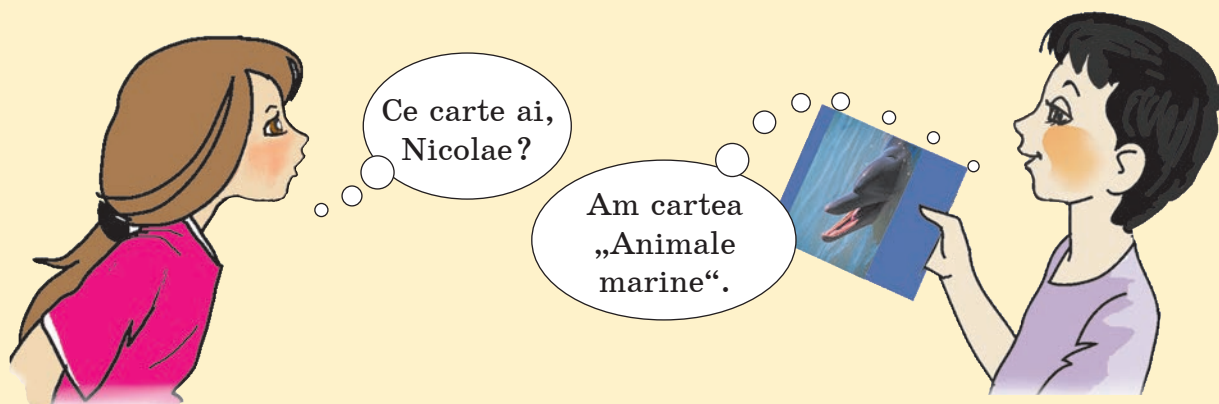
5.

┌─ ── ── ── cere ── ── ── ── ──┐

┌─ ── ── ── coace ── ── ── ── ──┐ !

┌─ ── ── ── are ── ── ── ── ── ──┐ ?

6.

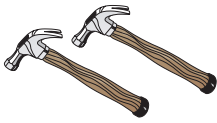

7. Alcătuieste oral un text.

ci
Ci

ci-ne
cio-cul
mici
cinci
A-ri-ci-că
cio-că-ni-toa-re

Aricii

Aricică are cinci arici. Ei au ace mici.

- Cioc! Cioc! Cioc!
- Cine e aceea, mamă?
- O ciocănitoare.
- Ce mare e ciocul ei!

Aricii cercetau atent ciocănitorea.

1. Ciocănitorea are ciocul

- mic.
- tare.
- mare.

2.

mac

.....

melc

.....

ț Ț

lec-ți-e
a-ten-ți-e

Le-nu-ța
Mi-truț

Ța-ul
Cer-nă-uți

Ce notă merită Lenuța?

O notă mare

Lenuța recita „Miorița“. Mitruț urmărea cu atenție. Uneori o corecta.

— Am emoții, Mitruț.

Marți, la lecție, Lenuța a luat nota cea mai mare. Ea ține mult la literatura neamului.

ar ța că ra țar
țel
cul
ni
mai
mu
o

1. Lenuța are emoții.
 teamă.

2. — Ionuț, ai neamuri la Țaul
 — Nu. Am neamuri la Cernăuți

ț Ț
Țaul

î î

în-**cear**-că
în-**cer**-ca-re

în-**tre**-ce
în-**tre**-ce-re

Întrecerea

Literele erau la o întrecere. Litera „A“ încercă a citi o carte:

— A-a-a.

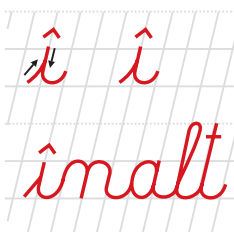
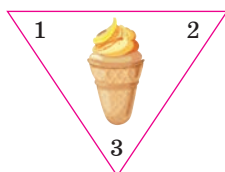
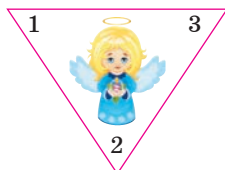
Nimic nu lămurea!

— Î-î-î, continuă litera „Î“.

Iar încurcătură.

— O-o-o, iute încercă „O“.

— Acum e clar! murmură litera „A“. Numai cu toate literele unite e lumină în minte.

1.	înlocuit	neîncuiat
	încuiat	neîncercuit
	încercuit	neînlocuit

2. — literelor — toi. — e — Întrecerea — în —
-

â Â

cân-tec
cân-tă

ro-mân
Ro-mâ-ni-a

cla

o ri

Lăutarii

Tatăl lui Mircea e un lăutar cu renume. A concertat cu „Lăutarii“ în multe țări. Anul trecut a cântat în Ucraina, Letonia, Italia.

Acum e în România. Are mulți amici români. Traian cântă la nai, Luca la ocarină, iar Nicu la clarinet.

Ce cântece minunate au lăutarii! Ele înalță inimile oamenilor.

câine
mâine
mâini

a târî
a urî

1. e a lui Ion.
e a Otiliei. | e al lui Traian.
e al Luciei.

2. ciocârliei încântă. ne Trilurile
□ □ □ 1

3. T□năr, c□ntă, m□nă, ne□ntrecut, □nt□i.

â â
român

ca-să

ca-se

sat

sa-te

cru-ce

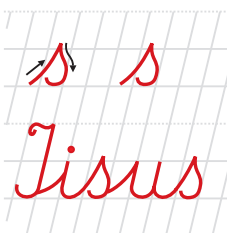
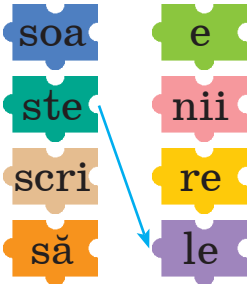
răs-cru-ce

La răscruce

La răscrucea satului se înalță o troiță. Tanti Maria îi lămurea Cristinei:

— Iisus, Cristinico, e mereu în inimile noastre. Cu El satul nu este sărac. Casele sunt mai luminoase. În toate se simte lucrarea lui Iisus.

1. Cu Iisus casele sunt mai sărace. întunecoase. luminoase.
 2. răscruce cruce
troiță întretăiere
stea	comună
sat	astru

So-rin
Ste-lu-ța
So-ro-ca
Nis-tru
soa-re
scut

Cetatea Sorocii

Soarele se uita somnoros în Nistru. Cetatea Sorocii era la locul ei. Sorin urmărea înserarea cu sora sa, Steluța.

— Uite, Sorine! Un cocostârc!

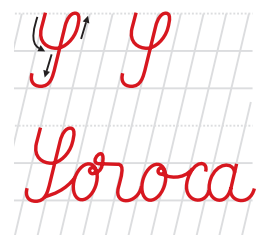
— E ca un scut al cetății, surioară!

Soarele măreț s-a culcat. Nistrul susura lin.

1. Soarele se uita somnoros în Răut.
 Nistru.

2. ● tare ca ● înalt ca
● iute ca ● muncitor ca

Ș Ș

ș-a-se
șo-ri-cei

caș
ca-șul

ști-e
șu-ie-ră

ș	o	a	r	e	c	e
o	s	c	o	c	o	ș
i	m	a	ș	i	n	a
m	o	ș	i	r	a	s
u	ș	a	e	e	c	e
m	o	r	i	ș	c	ă
n	r	t	m	e	s	n

Șoricică cel isteț

Șoricioaica a șuierat scurt. Cei șase șoriceii s-au uitat șocați la ea.

— Care e inamicul numărul unu al neamului șoricesc?

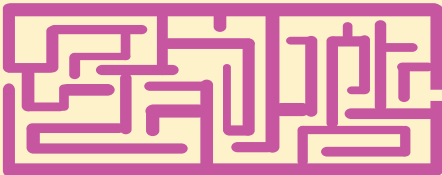

— Motanul, șușotiră șoriciei.

— Lenea, rosti Șoricică.

— Câte știe micuțul meu! Cașul acesta e al tău, Șoricică!

ș ș
șoricel

1. Șoricică era ☐ isteț. ☐ leneș. | ☐ a șuierat scurt.

2.

Crăciunul

În cer răsare steaua,
Așterne Cel de Sus
Lăicere moi ca neaua
La ieslea lui Iisus.

Și Moș Crăciun răsare
În seara cu mister.
Se miră mic și mare
Și cântă: „Lerui-Ler...”

Steaua sus răsare
Ca o taină mare...

1. Ieri era un **cer** cu nori .

Îi **cer** lui Moș Crăciun o și un .

2.

.....

sanie

.....

d

din-te
den-tist
co-dru
co-dri
dul-ciuri
cru-di-tăți

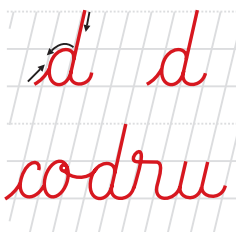
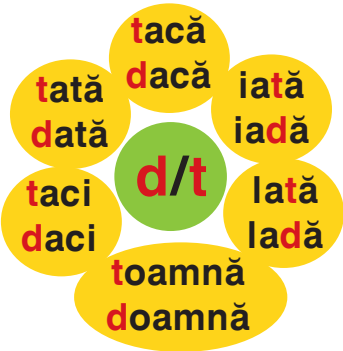

La dentist

Martinel are dinții cariiați. Luni mama l-a adus la clinica din codru. Ursulețul tremura la ușa dentistului.

Moș Martin îi trată dinții și îl îndrumă:

- Să nu mănânci multe dulciuri, Martinel!
- Am înțeles, domnule doctor.
- Și nu uita să consumi cât mai multe crudități!

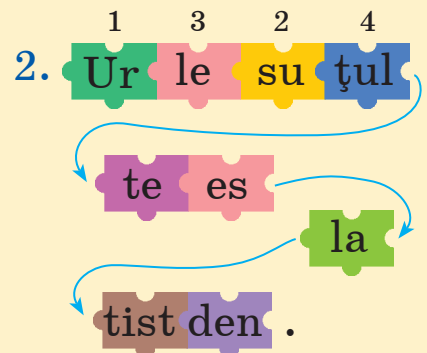

1. Unde are loc acțiunea?

- în codru în luncă

Când are loc acțiunea?

- duminică luni

doi-nă
dul-ce

du-mi-nici
du-ioa-se

Doi-ni-ța
Do-ru-țu

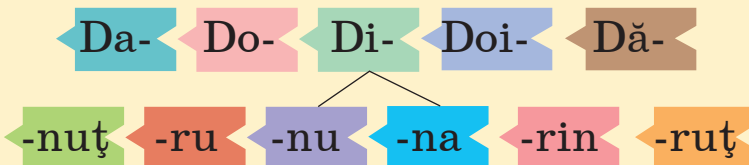
Un colț de rai

Duminiică, Doruțu și Doimița admirau natura.

—Ce minunat e acest colțișor de rai, Doruțu!
Aș desena mereu lamurile țării mele!

—Iar eu aș cânta doimele noastre. Ele sunt
dulci și duiioase ca niște dumimici.

1.

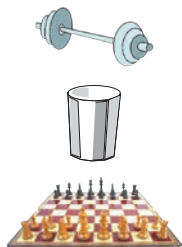

2.

Cine admira natura?

- Doruțu
- Daniela
- Doinița

har-nic
ho-tă-rât

Mi-hu
Mi-hai

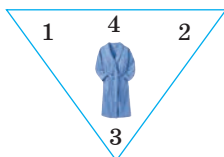
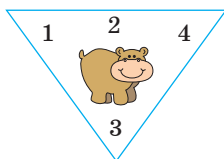
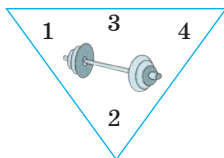

Mihăiță

Când era mic, lumea îl numea: Mihu, Mihăieș, Mihălaș sau Mihăiță.

- Mihu e leit tata! surâdea sora.
- Mihăiță e mic, dar harnic! îl lăuda mama.
- Mihălaș al meu o să iasă om mare! rostea hotărât tata.

Încetul cu încetul, Mihu a crescut mare, harnic și cuminte. Acum toți îl numesc Mihai. Doar mama îl mai alintă Mihăiță.

┌ Mihu ─ locuiește ─ în ─ orașul ─ Orhei ─

┌ ─ ─ ─ Orhei ─ ─ ─

┌ ─ ─ ─ în ─ ─ ─

Ho-ri-a
Ha-ri-ton
ho-tă-rî
în-hă-ța
ha-mac
ho-țo-man

Norul hoțoman

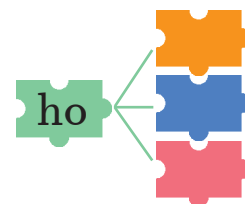
Era o duminică însorită. Horia se dădea huța în hamac. Hariton citea o carte.

Deodată, cerul s-a întunecat. Un nor hoțoman a înhățat soarele și l-a ascuns.

Horia și Hariton au hotărât să cânte:

„Ieși, soare, ieși, Luci, soare, luci,
Că îți dau cireși, Că îți dau și nuci“.

Norul dădu drumul soarelui și o luă la sănătoasa.

1. — harnici — — din — — Oamenii — — Horești — — sunt — —

2. hamac — mac | halat — ...
 hotel — ... | hotare — ...
 haiduc — ... | hain — ...

H H
Horia

p

pâr-ti-e
pri-e-ten

poar-tă
lo-pa-tă

Lu-pu
Ci-pri-an

Un prieten credincios

Cerul cernea din înălțimi mii de steluțe.
Tata croia o pârție spre poartă.

Ciprian luă iute o lopătică. Începu și el să
arunce neaua în părți.

— Intră în casă, puiule! Ai să răcești!

— Nu pot, tăticule. Această pârție e pentru
Lupu. El e un prieten credincios.

Câinele dădea din coadă mulțumit.

p p
pârție

1. Unde are loc acțiunea?

în casă în curte în stradă

Când are loc acțiunea?

toamna iarna

2. prieteni are Cine sărac e nu

P

Pă-ca-lă
Pă-că-li-na

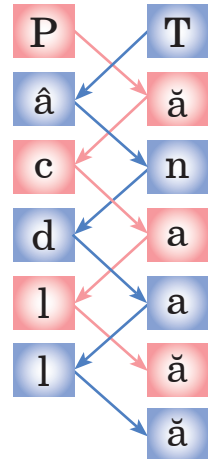
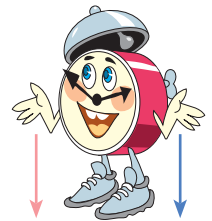
Pă-că-li-ța
Pă-că-lici

pă-că-leni
Pă-că-lești

Neamul lui Păcală

Știți cine era Păcală?
Un amic de-al lui Tândală.
Știți că și soția sa
Păcălina se numea?
Iar scumpa lor copiliță
Era mica Păcălița,
Și năstrușnicul lor pici

Era micul Păcălici.
Isteții lor consăteni
Erau numiți păcăleni.
Căci acești oameni „onești”
S-au născut în Păcălești.
Păcală, cât a trăit,
Multă lume-a păcălit!

1. amic puști
pici rudă
onest prieten
neam cinstit

3. amic prost
mică moarte
naștere dușman
isteț mare

2. este Păcălești Satul pitoresc.
 1

Păcală

b

o-bi-cei
stră-bun
um-blă
îm-part
Sa-bi-na

Colindătorii

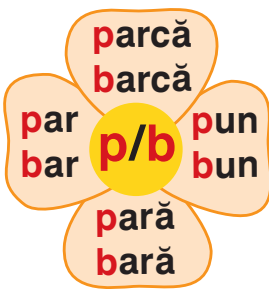
Neaua s-a lăsat peste sat.

— Au sosit colindătorii! se bucură Sabina.

— Să-i ascultăm, spune tata.

„Noi umblăm din casă-n casă Noi umblăm și colindăm,
La acei care ne lasă, Pe Iisus îl laudăm.“

— Sunteți de laudă, băieți! Să păstrați obiceiul străbun! Treceți și la anul pe la noi!

b, b
bumic

1.

sâmbure

umbrelă

combină

timbru

2. Sabina ascultă cu bucurie

- urătorii.
- colindătorii.
- cântăreții.

bu-ni-ca
bu-ni-cul

bom-boa-nă
bu-cu-ri-e

Bu-cur
Bu-cu-rel

Bucurel

Când îl ceartă bunicul, Bucur se duce la bunica.
O ia cu binișorul:

— Bunicuțo, mă doare un dinte. De bomboane trece mai repede...

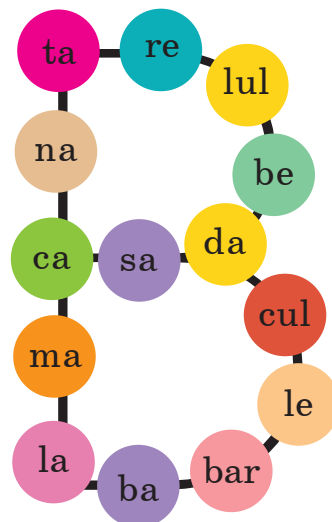
Bunica îl sărută și îi propune:

— Hai mai bine să împodobim Pomul de Crăciun, Bucurel!

Peste puțin timp, un moș cu plete albe bătu la ușă.

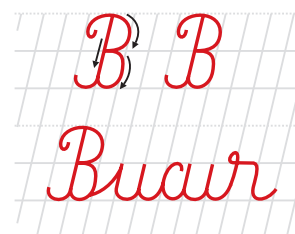
Continuă oral povestirea.

1.
bombonică

2. → →

3. Bucură-te cum s-a bucurat Bucuroaia de bucuria lui Bucurel de la București.

vâ-nat
vâ-nă-tor
ve-ve-ri-ță
ve-se-lă

po-va-ră
dum-bra-vă

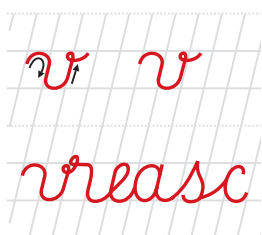
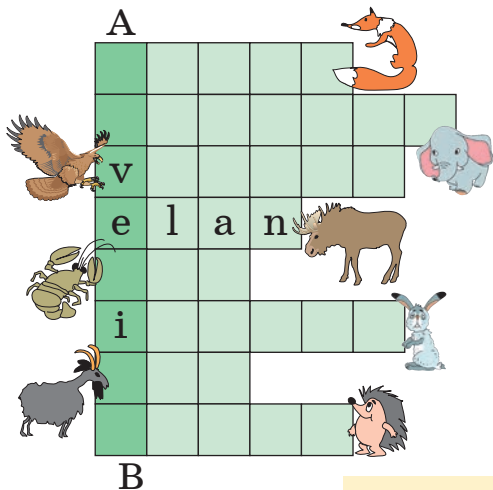
Micul vânător

O veveriță veselă sărea iute din ram în ram. Avea blănița de culoarea morcovului.

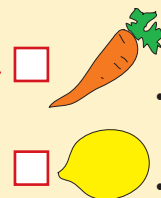
Deodată, un vreasc trosni sub o povară. Era Săndel, un vânător de o palmă.

— Hei, veverițo! se răsti el. Sunt un vânător iscusit. Am o „pușcă de luat vederi“.

— Lasă vânatul, Săndel. Dumbrava e ocrotită de stat. Te invit să ronțăim alune împreună!

1. Blănița veveriței era ca

2. Mica veveriță este **veselă** și sprintenă. Mama lui Sandu a cumpărat **veselă** nouă.

Eminescu la Viena

Mihai Eminescu este poetul nostru național. El s-a născut la Botoșani, dar a copilărit la Ipotești.

În tinerețe a învățat la Viena. Acolo s-a împrietenit cu scriitorul Ioan Slavici și cu poeta Veronica Micle. În timpul liber, ei plecau la teatru, la bibliotecă, la plimbare.

Deseori, prietenii îl îndemneau să recite versuri. Eminescu rostea cu duioșie: „Unde ești, copilărie?...“

Vi-e-na
E-mi-nes-cu

Ioan Slavici

Veronica Micle

1. La Viena, poetul cunoscu pe Veronica Micle.
 Ioan Slavici.
 Ion Creangă.

2. Unde a studiat Mihai Eminescu în tinerețe?
 la Ipotești; la Botoșani; la Viena.

EVALUARE

1. Citește textul.

La săniuș

La săniuș e veselie mare. Săniuțele pornesc la vale.

— Cine e primul? întreabă Paula.

— Dorin, îi răspunde prietena.

— Este de neîntrecut! spune Vlăduț.

Copiii sunt bucuroși.

2.

ultimul

mare

veselie

vale

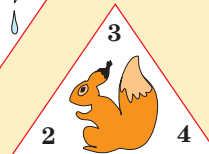
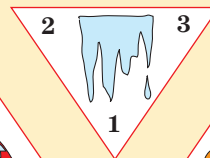
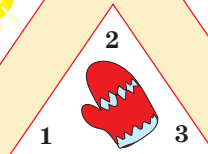
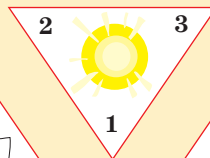
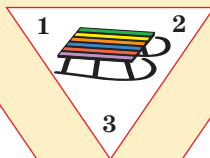
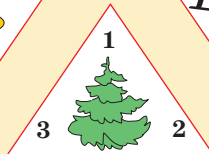
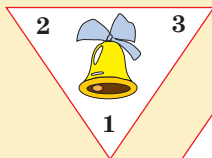
tristețe

deal

primul

mic

3.

4.

Copiii sunt la patinoar.
 săniuș.

Prima este sania lui Dorin.
 Paulei.

5.

de — pământul. — plapumă — acoperă — nea — O —

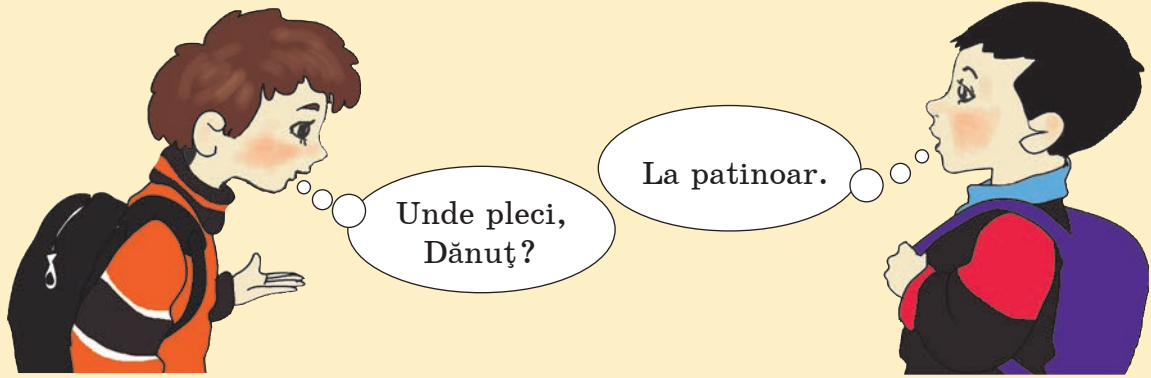
6.

— Câți ani ai, brăduțule

7.

8. Alcătuieste oral un text.

Povestea găștelor

Un gânsac avea niște papuci roșii. Odată, trecând peste un pod, îi scăpă în gărlă.

— Vai! Am rămas desculț! se tânguia sârmanul gânsac.

Tot neamul găștelor s-a grăbit să caute papucii, dar nu i-a găsit.

Și acum, dacă treci pe lângă un cârd de găște, ele gâgâie supărate.

gân-sac

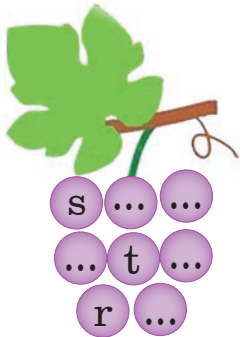
gâș-te

gâ-gâ-ia

gâ-gâ-ie

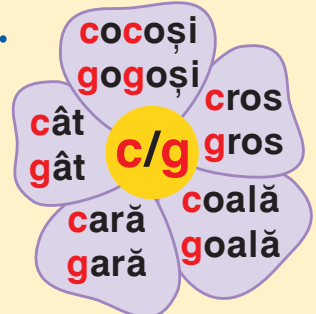
gra-bă

gră-bit

1. stol	oi
cireadă	cocori
turmă	lupi
cârd	albine
haită	vaci
roi	gâște

2.

3. Lângă un gard, gânsacul și gășca gâgâie îngândurați: „Ga-ga-ga! Ga-ga-ga!”

G

Gru-ia
Gre-ta
Gri-go-raș
glas
gla-suri

hotărât

puternic

bucuros

voinic

Gruia cel voinic

Glasurele copiilor au amuțit. Spectacolul a început. Greta și Grigoraș au uitat de toate. Ei urmăresc lupta dintre Gruia și dragon.

Deodată, voinicul a lovit cu putere și a răpus monstrul.

— Gata, e învins! se bucură Grigoraș.

— Gruia e mai puternic! spune Greta mulțumită.

Spectatorii aplaudă stând în picioare.

Cine e?

1. Momentele textului:

- Lupta cu dragonul
- Bucuria spectatorilor
- 1 Începutul spectacolului

2.

Grigoraș

ge

re-ge
le-gen-dă

nin-ge
strân-ge

mer-gea
plân-gea

Legenda bradului

Plângea un brăduț în inima codrului. Tocmai mergea pe acolo Creatorul Lumii.

— Ce suspini, brăduțule?

— Doamne, până mai ieri creșteam și eu printre pomi. Dar ei râdeau de conurile mele. Mi se strângea inima de durere. M-am retras în acest desiș.

— Nu mai plânge, brăduțule! Așteaptă să dea gerurile.

A sosit iarna. Toți copacii erau goi. Numai bradul rămase în haina sa verde ca o mantie de rege.

brad ~ gutui
codru ...

alun ~ ...
alună ~ con

ge ge
legendă

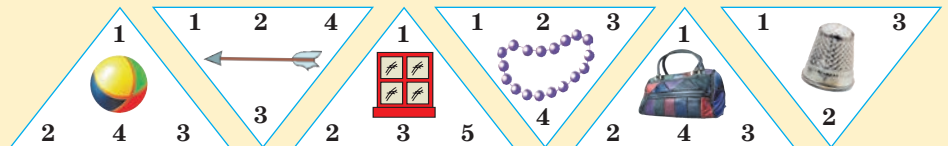
1.

Plângea un brăduț în inima codrului.

plângea

plângea

2.

Ge

Cine e Moș Ger?

Ge-ta
Geor-gel
ge-me
ge-ne
geam
gea-muri

Moș Ger

E o iarnă cumplită. Copacii gem speriați de mânia crivățului.

Georgel întreabă:

- Mergem la săniuș, Geta?
- Să se mai potolească Moș Ger.
- Cine este acest moș?

— E un bătrân cu barbă deasă, gene albe și plete ninse. Iarna, el coboară ca o săgeată din munții cărunți. Agață de streșini țurțuri de sticlă. Pune poduri de cleștar peste râuri. Nu e meșter mai iscusit ca Moș Ger!

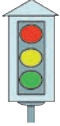
1.	iarnă	cumplită		munți
	barbă		gene
	plete		meșter

2.

gem. — copt — a — Geta — cu — cornuri —

1

Ge Ge
Georgel

foc

fla-că-ră

ful-gu-ieș-te

sfă-tu-ieș-te

Uf

Ciuf

Uf și Ciuf

Afară viscolește. Uf și Ciuf, doi pitici drăgălași, ocrotesc focul din vatră.

— Ce mai fulguiește! face Uf.

— Mai răscolește focul, să nu adoarmă! îl sfătuește Ciuf.

— Uite ce scânteii mari! se miră Uf.

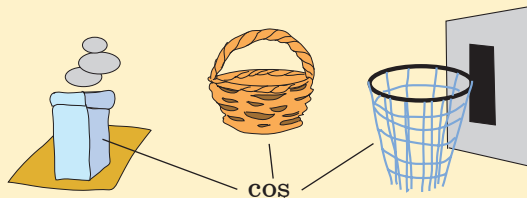
— Să le rugăm să sperie viscolul!

Un roi de scânteii iese prin coș.

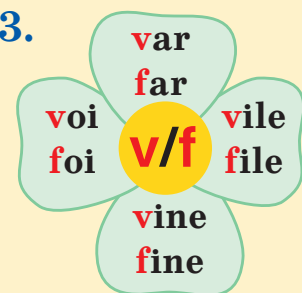
Viscolul s-a potolit. În vatră focul mai arde.

1. În vatră, focul **adoarme**. Ștefănel **adoarme** fericit.

2.

3.

fri-că
fia-re

su-fe-ră
în-frun-tă

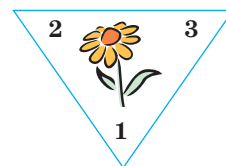
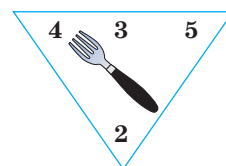
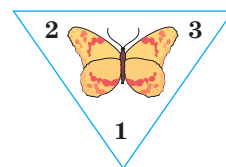
Făt-Frumos
Vifor-Rău

Făt-Frumos

Făt-Frumos are puteri miraculoase. El stăpânește focul. Potolește fiarele și îi fericește pe cei care suferă. Fără frică iese în fața dușmanului. Ca un fulger, înfruntă Viforul-Rău.

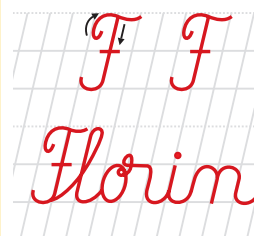
Când obosește, îi sunt de folos prietenii: soarele și luna, apa vie, fântâna poveștilor, calul înaripat, firul de iarbă, fluierul fermecat.

Faptele lui sunt frumoase. Frumos îi este și sufletul.

1. — Făt-Frumos. — al — e — Fluierul — lui —
 1

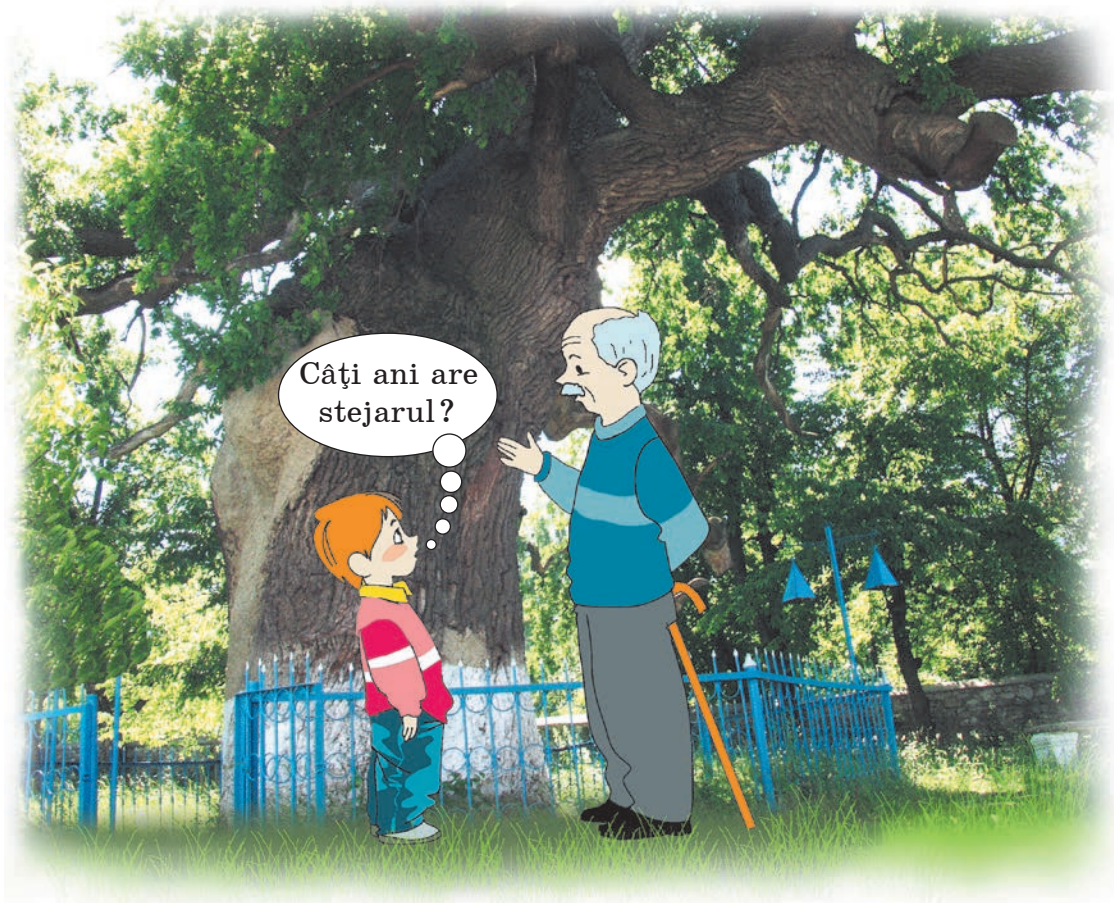
2. dușman — moartă | iese urâte
 vie — prieten | bun intră
 iubire — ură | frumoase rău

de-jun
ste-jar

Bu-jor
Bu-jo-rel

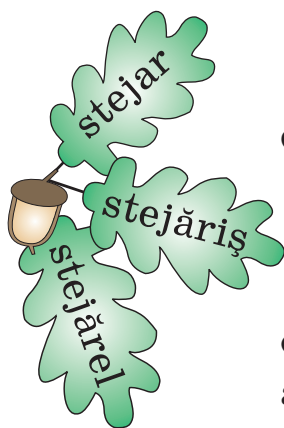
Stejarul lui Ștefan-Vodă

Bujorel e la bunici, în satul Cobâlnea. După micul dejun, a plecat cu bunicul la vie.

În apropierea satului, băiatul vede un stejar secular.

— Bunicule, acesta e stejarul lui Ștefan-Vodă?

— Da, Bujorel. Cu vreo cinci sute de ani în urmă, oastea Moldovei s-a luptat aprig cu tătarii. La umbra acestui stejar se odihneau oștenii domnitorului.

1. stejar — stejari

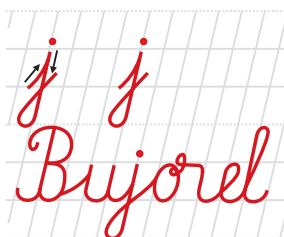
bujor — . . .

băiat — . . .

umbră — . . .

oștean — . . .

2.

J

Je-ni-că
Ja-ne-ta

joa-că
ju-că-ri-e

bu-jori
o-braji

La joacă

Jenică a îmbrăcat cojocelul și a ieșit la joacă. Jujucă s-a luat din urma lui.

Copiii se jucau cu bulgări de nea. Obrajii lor erau rumeni ca bujorii.

— Hai să facem un omuleț! a propus Jenică. În scurtă vreme, omulețul era gata.

— Vai! El tremură de frig! a strigat Janeta. Îi aduc imediat mănuși, căciulă și fular.

1. ● ușor ca

● jucăuș ca

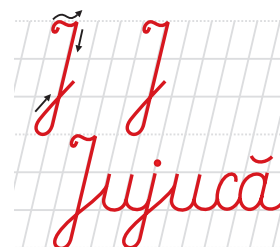
● rumen ca

● deasă ca

2. — cățel — un — e — Jujucă — jucăuș. —

gi

re-gi-nă
pa-gi-nă

gin-ga-șă
ar-gin-tii

Vir-gi-ni-a
Regina Fulgilor

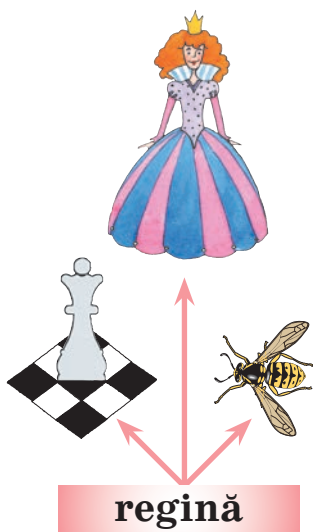

Visul Virginiei

După ce a ascultat povestea de seară, Virginia a adormit. În vis, dintre paginile cărții cu basme, a apărut Regina Fulgilor. Ea era gingașă. Avea gene lungi. Purta straie argintii.

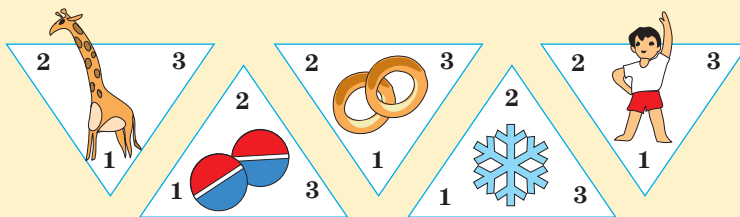
— Ai niște bijuterii atât de frumoase! se minună fetița.

Regina i-a dăruit Virginiei un colier sclipitor. Apoi a dispărut în negura nopții.

gi gi
pagină

1.

2.

gene
straie

lungi
.....

colier
bijuterii

.....
.....

Gi-cu
Gi-na

min-ge
mingi

plân-ge
plângi

Fapta lui Gicu

O fetiță cu părul șaten plângea pe malul unui lac. S-a apropiat Gicu.

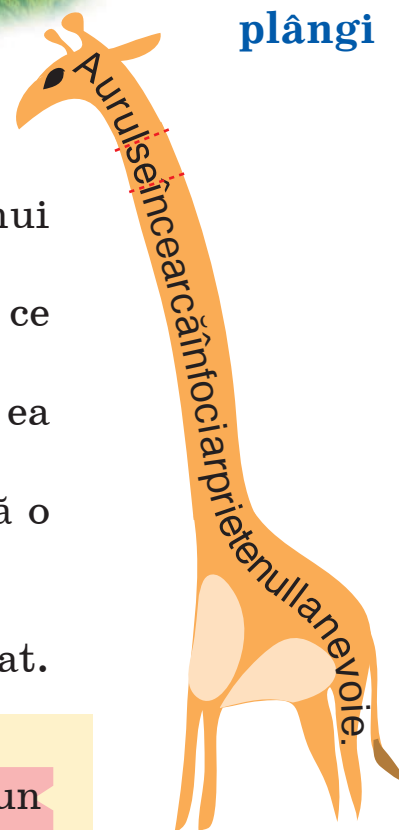
— Ce s-a întâmplat, Gina? a întrebat el. De ce plângi?

— Am scăpat mingea în apă, i-a răspuns ea printre lacrimi.

— Nu plânge! Te ajut eu! a încercat Gicu să o liniștească.

În câteva clipe, băiatul a scos mingea.

— Îți mulțumesc, Gicu. Ești un prieten adevărat.

1. este a Ginei.
 a lui Gicu.

3. ar giun

 ma gii

 co gint

 gin legi

2. **Părul** Ginei este șaten.

Părul din livadă a înflorit.

Gi Gi
Gicu

Z

bar-ză
ber-ze

zi-se
spu-se

zgo-mo-tos
gă-lă-gi-os

Berzele

Cezara ieși în curte.

— Bunicule, au sosit berzele! zise ea bucuroasă.

— Aceste păsări, Cezara, sunt fidele locului unde își fac cuibul.

Berzele păseau agale pe picioarele lungi. Ele clămpăneau zgomotos din cioc. Așa îi salutau pe stăpânii casei.

După ce au refăcut cuibul, berzele s-au ridicat în zbor. Ele pluteau lin pe cerul limpede.

Berzelor, de unde vine primăvara?

1. Berzele plutesc lin pe cerul **limpede**.

Apa de izvor este **limpede** și rece.

2. bucurie ~ ...
bucuros ~ zgomotos

3.

4. Barza văzu varza,
Varza nu văzu barza.

Zmeul nostru e grozav!

Za-ha-ri-a
Zam-fir
Zâ-nel
zmeu
văz-duh
năz-dră-
van
zbur-dal-nic

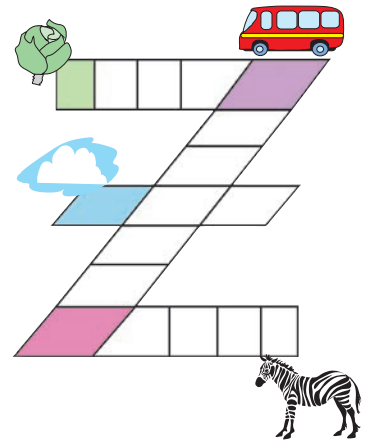
Zmeul năzdrăvan

Zaharia a făcut un zmeu din hârtie colorată. I-a pus și coadă din panglici verzi. Arăta grozav. Apoi i-a invitat pe Zânel și Zamfir ca să înalțe zmeul împreună.

— Locul cel mai potrivit e imășul de lângă sat, zise Zânel.

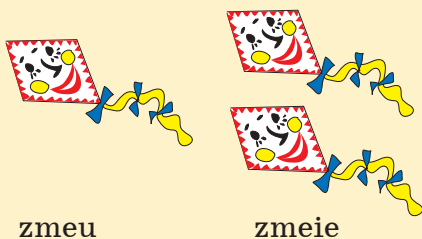
— Ai dreptate, căzu de acord Zamfir.

Vântul zburdalnic smulse jucăria din mâinile lui Zaharia. Zmeul năzdrăvan plana ușor în văzduh.

1. Răzvan a cumpărat un **zmeu** colorat. Făt-Frumos a răpus un **zmeu** fioros.

2.

zmeu

zmeie

zmeu

zmei

che

pe-re-che
or-ches-tră

bu-chet
bu-che-țel

Orchestra din pădure

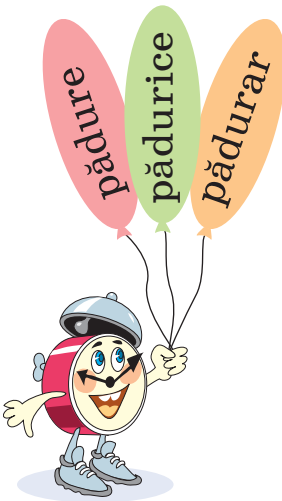
E dimineată. Liniștea codrului a fost întreruptă de un pițigoi:

— Am o veste bună! Azi, orchestra din pădure ne prezintă un concert. Vă chem pe mic și mare la serbare!

Orchestra a fost întâmpinată cu aplauze. Graurul îi zicea din cimpoi. Mierla cânta la vioară în pereche cu greierașul. Ciocârlia interpreta o dulce melodie.

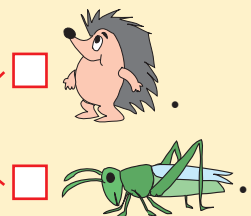
— Știu cui să dăruiesc buchetul de flori! a spus ariciul.

Dar voi știți, copii?

che che
pereche

1. Mierla cânta în pereche cu

2. Ciocârlia interpreta o **dulce** melodie.

Costache îi dă Anei un măr **dulce**.

Che

che-ie
che-i-ță
che-mat
pe-re-che

Cheița fermecată

Era odată o fată de împărat frumoasă fără de pereche. Ea a găsit un sipețel de aur. Ursitoarele au spus că acel care îl va descuia, o va lua de mireasă.

Într-o seară, la poarta palatului a bătut un străin.

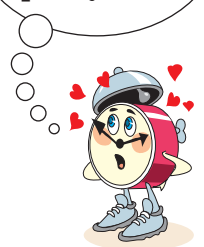
— Cheița ce o am e fermecată! a spus el.

— Chemați străinul imediat! a poruncit împăratul.

Voinicul a descuiat sipețelul. În el se afla un inel cu pietre scumpe.

Tânărul a pus inelul pe degetul prințesei. Fata a zâmbit fericită.

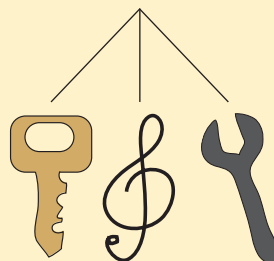
Cine
a găsit cheia
de la inima
prințesei?

1. Momentele textului:

- Sosirea străinului la palat
- 1 Găsirea sipețelului
- Bucuria prințesei
- Descoperirea inelului

2. cheie

chi

chip
Voi-chi-ța

vechi
chi-peși

Orheiul Vechi

Cândva, Orheiul Vechi a fost o cetate de neînvins. Domnitorul avea acolo oșteni chipeși și voinici.

Odată au năvălit dușmanii. Conducătorul cetății le vorbi oștenilor:

— Voinicii mei, aici vom sta ca șoimii! Nici moartea nu ne va clinti din loc!

Voichița, fata conducătorului, era frumoasă la chip și la suflet. Ziua ea lupta în rând cu toți voinicii. Noaptea se strecura în bisericuță. Se ruga pentru viața oștenilor și victoria neamului.

chi chi
chip

1. Momentele textului:

- Năvălirea dușmanilor
- Ruga pentru victoria neamului
- 1 Cetatea de neînvins

Chi-ri-ac
chi-ta-ră
chi-ță-ie
Chiț-Chiț

Pățania lui Chiț-Chiț

E noapte. Chiriac doarme liniștit.

Chiț-Chiț intră în cameră. Chițăie de foame. Ce să mănânce? Cât ai clipi din ochi, se cațără pe masă. Lângă chitara lui Chiriac vede un creion. Chiț-Chiț se repede la el. Creionul îi zice cu glas prietenos:

— Șoricelule, știu că vrei să mă mănânci. Te rog doar să mai aștepți o clipă. Vreau să vezi și tu ultimul meu desen.

— Bine! Dar desenează mai repede! Sunt tare flămând!

- Continuă povestirea oral.

1. „cât ai clipi din ochi“ = foarte repede

2. liniștit — agitat ultimul — ...
prietenos — ... repede — ...

3. **chitare chinel antic hita tenore creație chipa**

Chi Chi
Chiț - Chiț

ghe

ba-ghe-tă
 ba-ghe-te
 ve-ghe
 ve-ghea-ză

An-ghel
 An-ghe-li-na

O zi de odihnă

Soarele strălucitor veghează ca ziua să fie frumoasă.

Sub bagheta nevăzută a unui dirijor iscusit, cântă păsările.

Gelu, Anghel și Eugen se joacă în curte.

Obosit de atâta zbenguială, Motănache s-a culcat.

Și bunica, și ghemul ei, și ghergheful Anghelinei — toate se odihnesc duminica.

gher-ghef

ghe-me

ghe ghe
 Anghel

1. $\frac{\text{pisică}}{\text{mamifer}}$ ~ $\frac{\text{privighetoare}}{\dots}$

$\frac{\text{soare}}{\text{raze}}$ ~ $\frac{\text{ghem}}{\dots}$

2. soare ~ frumoasă
 baghetă ~ strălucitor
 dirijor ~ nevăzută
 zi ~ iscusit

Ghe

Ghe-ra-sim
Gheor-ghe

ghem
ghe-mo-toc

ve-ghea
su-pra-ve-ghea

Ghemotocul

Gheorghe și Gherasim se întorceau din crâng.

Deodată, ei au zărit un ghemotoc de blăniță albă.

— Un iepuraș! zise Gheorghe. Are o lăbuță rănită!

— Să luăm iepurașul cu noi! Îl vom supraveghea până se va face bine.

Acasă, băieții au făcut pentru el un culcuș calduț. Îl hrăneau cu morcovi, varză și frunze de salată.

Iepurașul a fost numit _ _ _ _ _ .

1. crâng	cocoloș	deodată	observat
rănită	pădurice	culcuș	adăpost
ghemotoc	vătămată	zărit	brusc

2.

- locuiește - satul - Gelu - în - Ghetlova -

1

Ghe Ghe
Gheorghe

ghi Ghi

ghi-o-cel
poj-ghi-ță
ghi-duși
ghim-poși

Ghiocelul

Un ghiocel firav străpunse pojghița de zăpadă. Suna din clopoțelul său gingaș de răsunau văile:

— Fraților, a sosit primăvara!

Ghimpișor și Ghimpici sunt doi arici ghiduși. Ei au ieșit somnoroși din culcușul lor.

— Nu te grăbi, ghiocelule! au strigat aricii. Ar putea să te înghită Moș Crivăț!

— Nu vă temeți, ghimpoșilor! Soarele darnic a rugat să vestesc sosirea primăverii.

Întreaga natură s-a trezit la viață.

ghi Ghi
ghiocel

1. Momentele textului:

■ Sfatul aricilor

1 Apariția ghiocelului

■ Învierea naturii

2. ghiocel **firav**

clopoțel

arici

soare

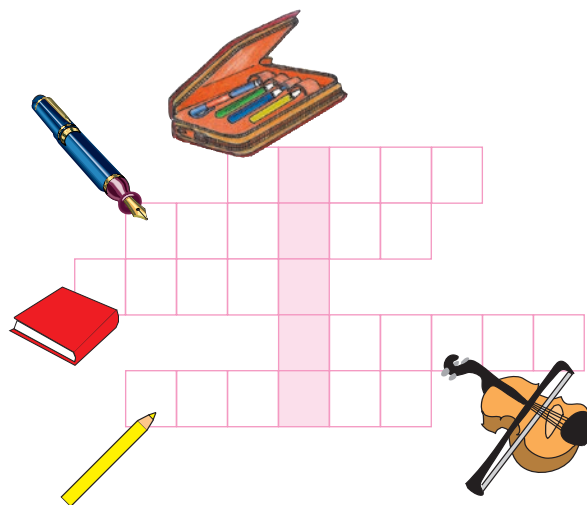

ghi-ci-toa-re
ghi-ci-tori
ghioz-dan
ghioz-da-ne

Ghicitoare

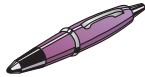
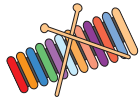
Ghicitoarea-i din bunici –
Cine-o știe-i bun de ghici.
Dimineața din cocioabă
Iese moșul și întreabă:
– Ciugur, mugur, mugurei
Merg pe drum înșirăței
Cu ghiozdane în spinare.
Cine știe: cine-s oare?

Glumă

1. — Care cuvinte sunt rostite cel mai des de elevi
 — Nu știi, doamnă învățătoare
 — Ai dreptate, Ștregărel

2. Ghici! Covor negru pe perete Linioare, pătrățele
 Are cretă și burete. În coperte subțirele.
 (.....) (.....)

ta-xi-me-tru
ta-xi-me-trist

Ma-xim
A-le-xan-dru

cla-xon
cla-xo-nă

xa na
Ro

...

xi tru
me ta

...

æ æ
box

Graba strică treaba

Alexandru se grăbea la un meci de box.

— Mamă, plec! Mă așteaptă Maxim, spuse Alexandru.

Cei doi prieteni au încercat să traverseze strada într-un loc interzis. Un taximetru se apropia în plină viteză. Taximetristul claxonă și frână brusc:

— Copii, strada se traversează la semafor sau pe zebra! îi mustră el.

Alexandru și Maxim au roșit. De ce oare?

1. La Grădina Zoologică am văzut o **zebră**.

Copiii au traversat strada pe **zebră**.

2. Ochiul galben când se-arată,

Stă atentă lumea .

Verdele când strălucește,
Toată lumea se .

Deschide ochi roșu de foc,

Toată lumea stă pe .

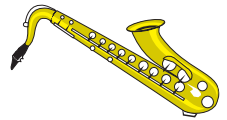

Xe-ni-a
Xe-no-fon
 xi-lo-fon
 sa-xo-fon
 e-xi-gent
 ex-ce-lent

Extraordinar!

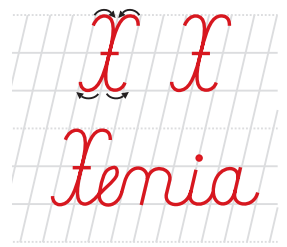
Xenia și Xenofon Rex, câțelul cel dresat,
 Cântă azi la unison: Când se pune pe lătrat,
 Xenia — la xilofon, Sare speriat Anton,
 Xenofon — la saxofon. Brusc apasă pe claxon!

Polițistul exigent
 Are fluier excelent.
 Muzicanți ca ei — mai rar;
 Cântă extraordinar!

1. Șoferul **sare** speriat și claxonează.
 Alexandra pune **sare** în zeamă.

2.	un	niște	toate
	xilofon	xilofioanele
	saxofon	saxofoane
	claxon	claxoanele

EVALUARE

1. Citește textul.

O întâmplare în codru

E dimineață. În codru e liniște. Părinții au plecat după mâncare. Puii sunt singuri în cuib. Ghidușul Cip întreabă speriat de Cirip:

— Cine se aude dintre frați?

— Aoleu! E Ciripica, surioara noastră!

Alarmați, puii își cheamă părinții.

Codrul se umple de ciripitul păsărilor.

2. Alege varianta potrivită.

Când are loc acțiunea?

seara

iarna

dimineața

primăvara

Unde are loc acțiunea?

la munte

în codru

la mare

în câmpie

3. Desparte în silabe cuvintele:

liniște, ciripit, codru, cuib, surioară, umple

4. Găsește însușiri potrivite.

primăvară

- dulce
-
-

dimineață

- răcoroasă
-
-

5. Găsește cuvintele cu înțeles opus:

liniște —

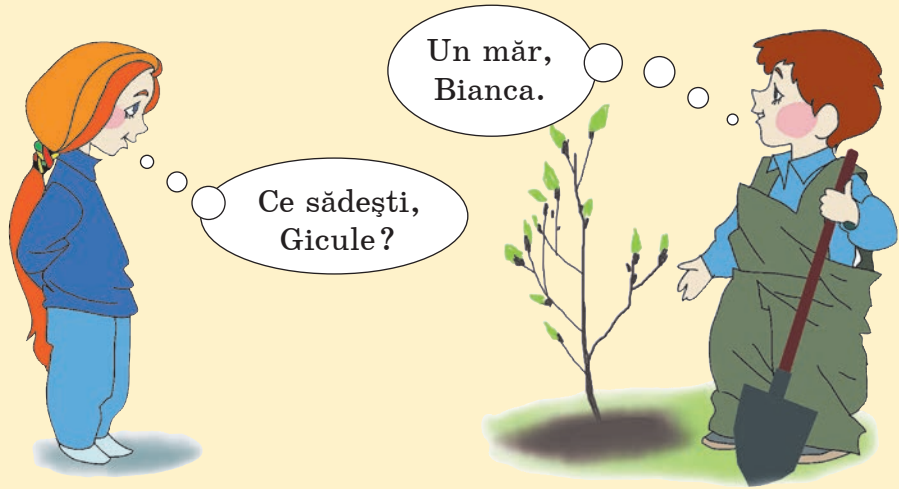
întreabă —

dimineață —

alarmați —

(răspunde, gălăgie, calmi, seară)

6.

7. Alcătuieste oral un text.

ki-lo-me-tru
ki-lo-me-tri

Ni-ki-ta
ko-a-la

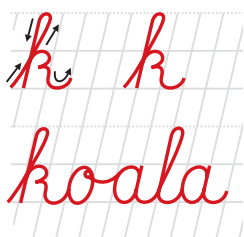
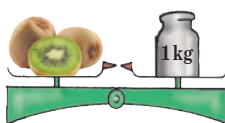
Micuțul koala

Elevii privesc planșa de la tablă.

— Vai, ce ursuleț drăguț! se miră Nikita.

— Acesta nu e urs! îl contrazice Doina.

— Copii, acesta e un mamifer cu pungă, le explică doamna învățătoare. El se numește koala. Patria sa, Australia, se află la mii de kilometri. Arborele pe care se cațără el se numește eucalipt. Frunzele lui sunt hrana preferată a micuțului koala.

1. drăguț

a explica

arbore

a privi

se miră

copac

a se uita

se uimește

simpatic

a lămuri

2.

frunză

frunziș

înfrunzit

frunzuliță

Ki-ev
Ka-ri-na

To-ki-o
A-ki-ro

Prietenie

În vacanță, Liceul „Mihail Kogălniceanu“ a găzduit elevi din mai multe țări. Copiii s-au împrietenit. Dragoș i-a fotografiat cu aparatul său „Kodak“.

Într-o zi a adus la școală fotografiile făcute. Copiii își aminteau cu drag de noii prieteni.

— Aceasta e Katia din orașul Kiev, zise Mirela. Băiatul în cămașă kaki e Akiro din Tokio.

— Cei doi sunt nemții Karl și Karina.

— Dragi elevi, spuse doamna învățătoare. Vara aceasta și noi vom pleca în Lituania, la un liceu din orașul Kaunas.

— Ura-a-a! Să vină cât mai repede vacanța mare!

1. Momentele textului:

- Vestea îmbucurătoare
- Recunoașterea prietenilor

1 Împrietenirea copiilor

2. Proverb:

Omul se
cunoaște
după
prieteni.

K K
Katia

y Y
q Q
w W

Disneyland

Disneyland e un orașel minunat. Aici te poți distra alături de Mickey Mouse¹, Tom și Jerry², Yoggi Bear³, Woody⁴, Donald Duck⁵ și alte personaje din povești.

Albă-ca-Zăpada și cei șapte pitici te așteaptă în căsuța lor. Soldăteii de plumb te studiază curioși la lumina licuricilor.

Chip⁶, Dale⁷ și Roquet⁸ te invită la o plimbare cu trenulețul. Dacă dorești, poți naviga printre pirați pe un râu până la Insula Aventurilor.

Vino în lumea copilăriei de vis!

y Y q Q w W Roquet
În Disneyland e minunat!

¹ Mickey Mouse – /'miki maʊs/

² Jerry – /'dʒeri/

³ Yoggi Bear – /'jəʊgi beə/

⁴ Woody – /'wʊdi/

⁵ Donald Duck – /'dɒnəld dʌk/

⁶ Chip – /tʃɪp/

⁷ Dale – /deɪl/

⁸ Roquet – /'rəʊki/

Pomul înțelepciunii

Călătoria în lumea literelor fermecate a luat sfârșit. Copiii s-au așezat sub un pom. Privind în sus, au înmărmurit. Pe ramuri atârnau literele din Abecedar.

Deodată frunzele pomului se legănară. Păsările începură să cânte. Literele se luară de mâini și intrară în horă. Pomul înțelepciunii vorbi cu glas omenesc:

— Dragi copii, învățătura e o lumină ce face viața mai senină!

Alfabetul

Aa

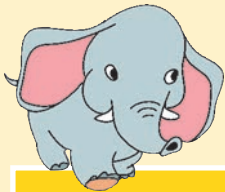
arici [a]

Ăă

[ă]

Ââ

[î din a]

Ee

elefant [e]

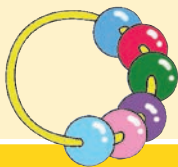
Ff

fluture [fe]

Gg

geantă [ge]

Jj

jucărie [je]

Kk

[ca/capa] kiwi

Ll

lalea [le]

Pp

[pe] păun

Qq

[kü]

Rr

râs [re]

Țț

[țe] țambal

Uu

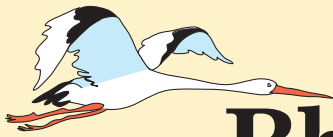
umbrelă [u]

Vv

veveriță [ve]

limbii române

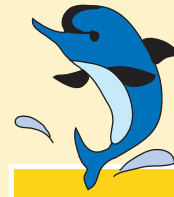

Bb

barză [be]

Cc

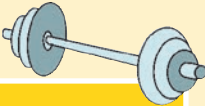
[ce] ceas

Dd

delfin [de]

Hh

[haș] haltere

Ii

inimă [i]

Îî

[î] înghețată

Mm

măr [me]

Nn

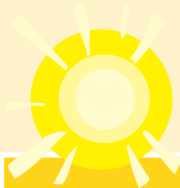

[ne] nufăr

Oo

[o] ochelari

Ss

soare [se]

Șș

[șe] șoarece

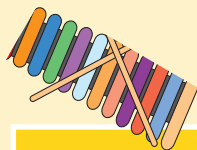

Tt

tigru [te]

Ww

[dublu v]

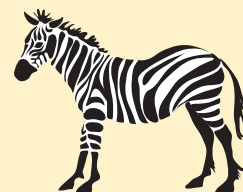

Xx

xilofon [ics]

Yy

[igrec]

Zz

zebră [ze]

Grupurile de litere

28 februarie, Chişinău

Dragă bunica,

În sfârşit, am învăţat şi eu alfabetul. Mă bucur nespus de mult. Acum privesc lumea cu alţi ochi. Îmi pare mai apropiată, dar şi mai plină de taine.

De azi îţi voi scrie fără ajutorul celor maturi. Astfel, sper să îţi alim singurătatea şi bătrâneţile.

Abia aştept vacanţa mare ca să ne revedem!

Te iubesc şi te sărut cu drag.

Al tău nepoţel,

Yandu.

Destinatar:

Expeditor:

Limba noastră

de *Alexe Mateevici*

– *fragment* –

Limba noastră-i o comoară
În adâncuri înfundată,
Un şirag de piatră rară
Pe moşie revărsată.

Limba noastră-i foc ce arde
Într-un neam ce fără veste
S-a trezit din somn de moarte
Ca viteazul din poveste.

1

Vocabular:

moșie — *aici*: pământ strămoșesc, patrie;
 piatră rară — piatră prețioasă, scumpă;
 revărsat — împrăștiat, risipit, răspândit.

2

Unește cuvintele cu același înțeles:

limbă	avuție		neam	voinic
comoară	grai		viteaz	popor

3

Unește cuvintele cu înțeles opus:

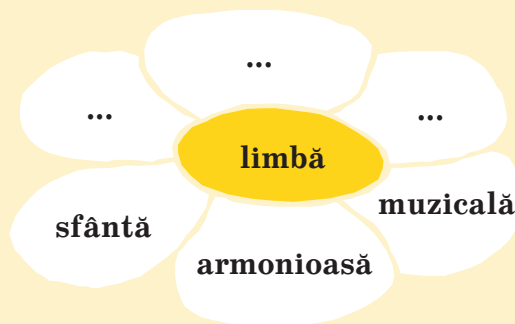
moarte	laș		rară	se stinge
viteaz	viață		arde	deasă

4

Reține sensurile diferite ale cuvântului **limbă.**

- **Limba** noastră e dulce ca mierea.
- **Limba** este organul de simț al gustului.
- **Limba** mare a ceasului se numește minutar.

5

Găsește și alte însușiri pentru cuvântul **limbă:**

6

Descoperă proverbul:

— mult — — Vorba — — aduce. — — dulce —

7

Rostește repede și corect:

Tot am zis și-am zis și-oi zice,
 Dar de zis eu n-am mai zis.
 Zică cel ce vrea să zică,
 Iar eu zic că n-am să zic.

Primăvara

după Spiridon Vangheli

Viscoalea ca în plină iarnă. Casele și-au tras căciuli albe pe ochi. Vrabiiile făceau larmă sub streășină:

— Are baba Dochia obraz sau nu? Cât o să-și mai scuture cojoacele peste sat?

— Mă duc eu să caut Primăvara! zise un porumbel. Poate s-a rătăcit pe undeva.

Porumbelul a înghițit un grăunte și a pornit la drum. Înnopta pe unde putea. Cum se lumina, zbura mai departe.

A patra zi a coborât lângă un râu.

— Tu ești, Primăvară? a întrebat porumbelul.

— Eu.

— Ce faci aici?

— Scot râul de sub gheață. Iarna l-a ținut sub lacăt.

— Dar unde sunt păsările tale?

— Vin din urmă...

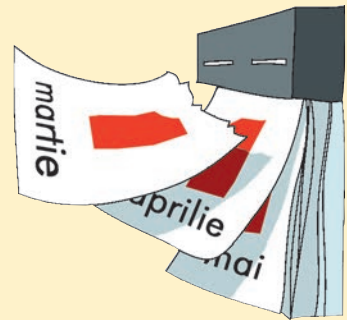

1 Răspunde la întrebări:

- De ce erau supărate vrăbiile?
- Cine a pornit în căutarea Primăverii?
- Unde a întâlnit porumbelul Primăvara?

2 Găsește cuvintele cu același înțeles:

zise	sosesc
larmă	spulberă
viscolește	gâlceavă
vin	spuse

3 Găsește explicația potrivită:

„în plină iarnă“

„scot râul de sub gheață“

„casele și-au tras căciuli albe pe ochi“

casele s-au acoperit cu zăpadă

în toiul iernii

primăvara dezgheață râul

4 Desparte în silabe cuvintele:

larmă	porumbel	primăvară
Dochia	grăunte	vrăbiile

5 **Atenție!** Un cuvânt poate avea mai multe înțelesuri.

La micul dejun, George a mâncat un **ochi** cu șuncă.

Mama are **ochi** albaștri ca floarea de nu-mă-uita.

Mingea a nimerit într-un **ochi** de geam.

Un **ochi** al mașinii de gătit s-a defectat.

O carte

de *Constantin Dragomir*

O carte aleasă
E ca o casă
Cu multe neamuri,
Păsări pe ramuri.

O carte rară
E o comoară.
Cine-o găsește,
Se-mbogățește.

O carte este
Ca o poveste,
Cine-o citește,
Acela crește.

Cine-o cinstește,
Se-nnemurește
Cu omenia,
Cu veșnicia.

1

Vocabular:**comoară** — avere, avuție;**veșnicie** — vecie, eternitate.

2

Completează propozițiile:

O carte aleasă e ca o _____.

O carte rară e o _____.

O carte este ca o _____.

3

Completează urmând modelul de mai jos:

comoară — comori;

neamuri — neam;

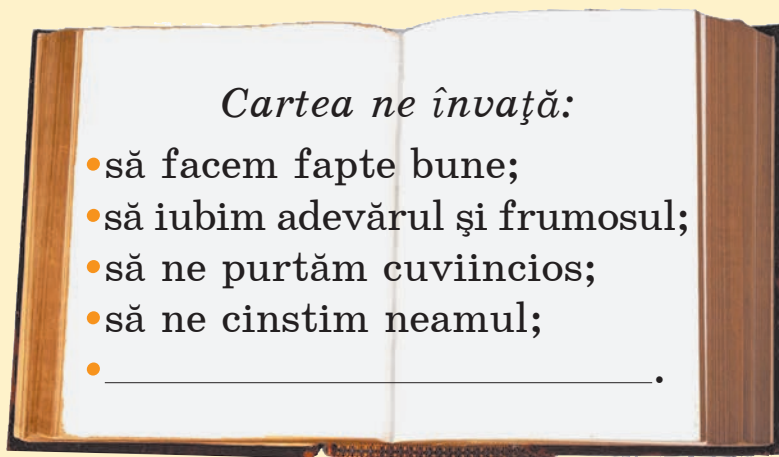
carte — _____;

ramuri — _____;

casă — _____;

păsări — _____.

4

Ce ne învață o carte?**Ghici!**

Are foi și nu e pom,
Îți vorbește ca un om.
Și cu cât o îndrăgești
Tot mai mult o folosești.

(_____)

5

Ce reprezintă **cartea pentru tine?***Pentru mine, cartea reprezintă:*

• o comoară de înțelepciune;

• un prieten devotat;

• un bun sfătuitor;

• _____.

Folosește cărțile,
dar păstrează-le și
pentru alții!

Unirea face puterea

– folclor –

Un tată avea mai mulți feciori. Între ei intrase o mare neînțelegere. Ca să-i împace, tatăl a luat câteva nuiele. Le-a legat într-un mănunchi, pe care l-a dat fiecărui fiu pe rând:

— Să vedem cine îl frânge!

Feciorii nu au putut rupe mănunchiul.

Atunci, tatăl l-a dezlegat. El a dat fiecăruia câte o nuia. Fără nicio greutate, feciorii au rupt nuielele.

— Să vă fie de învățătură, dragii mei! a zis tata. Cât timp sunteți împreună, nimeni nu vă poate face niciun rău. Dacă nu veți fi uniți, veți cădea pradă dușmanilor.

1

Vocabular:

neînțelegere — dezacord, conflict;
 nuia — vergea, vargă;
 mănunchi — aici: legătură de nuiele.

2

Răspunde la întrebări:

- Ce voia să-i învețe tatăl pe feciorii săi?
- La ce încercări au fost supuși ei?
- Ce povață ai aflat?

3

Găsește cuvintele cu înțeles opus:

neînțelegere	bine
unire	prieten
dușman	dezbinare
rău	înțelegere

4

Ce sfat le-a dat tatăl feciorilor săi?

☐ să fie uniți;	☐ să se ajute reciproc;
☐ să se dușmănească;	☐ să fie o familie.

5

Găsește însușirile ce se potrivesc bătrânului:

☐ neînțelept	☐ convingător
☐ povățuitor	☐ egoist

6

Descoperă proverbul:

— fac — — multe — — sarcina — — Mâini — — ușoară. —

Greierul și furnica

de *Alexandru Donici*

Greierul în desfătare,
Trecând vara cu cântare,
Deodată se trezește
Că afară viscolește,
Iar el de mâncat nu are.

La vecina sa furnică
Alergând, cu lacrimi pică
Și se roagă să-i ajute,
Cu hrană să-l împrumute,
Ca de foame să nu moară,
Numai pân' la primăvară.

Furnica l-a ascultat,
Dar așa l-a întrebat:

— Vara, când eu adunam,
Tu ce făceai?

— Eu cântam

În petrecere cu toți.

— Ai cântat? Îmi pare bine.
Acum joacă, dacă poți,
Iar la vară fă ca mine.

1 **Vocabular:**

desfătare — aici: petrecere, veselie.

2 **Răspunde la întrebări:**

- Ce a făcut greierul toată vara? Dar furnica?
- Ce s-a întâmplat cu veselul greieraș în timpul iernii?
- Ce a învățat el din această întâmplare?

3 **Cine poate fi?**

trist
strângătoare
flămând
mică
nepăsător

neobosită
leneș
necăjit
harnică
grijulie

4 **Reține sensurile diferite ale cuvântului **vară**.**

Vara se coc cireșele.
Vara mea locuiește la București.

5 **Descoperă proverbul:**

- vara - iarna - Înțeleptul - face - căruță. - își - sanie - și -

6 **Joc:**

Tu ești furnica,
iar colegul tău este
greierașul.
Ce sfaturi îi poți da?

Ciuboțelele ogarului

după Călin Gruia

Odată, iepurele pornise la iarmaroc să-și cumpere ceva de încălțat. Pe o potecă se întâlnește cu ogarul. El purta ciuboțele noi-nouțe.

— Cât ai dat pe încălțări?

— Doi galbeni.

— Mă duc să-mi iau și eu ciuboțele de la iarmaroc.

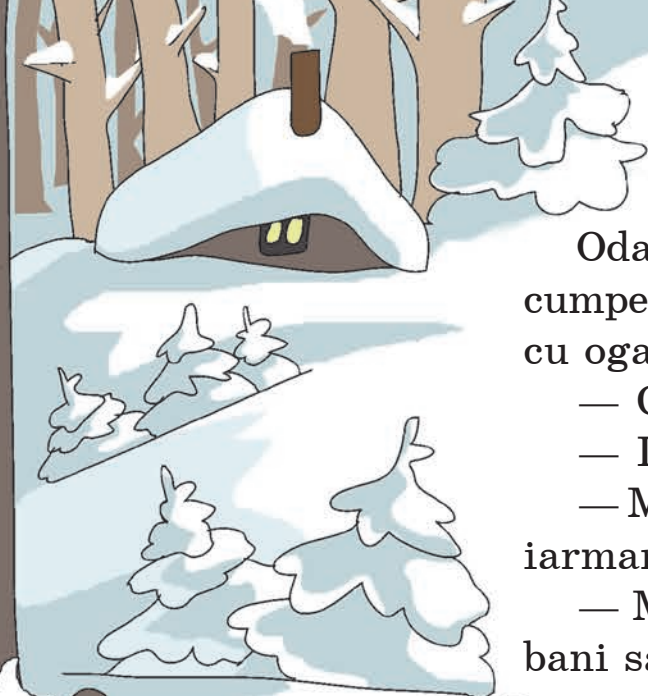
— Merg și eu încolo. Ciuboțele sunt, numai bani să ai!

— Am exact doi galbeni.

Au mers ei, au mers, până a înnoptat.

— Hai să tragem la Hanul Ursului, cumătre! propuse ogarul.

Moș Martin îi ospătă cu tot ce avu mai bun. Iepurele gustă o bucațică de plăcintă. Ogarul însă mânca de-i trosneau fălcile.

1 **Vocabular:**

potecă — cărare;
ogar — câine de vânătoare;
galben — aici: monedă de aur;
han — local unde se pot adăposti peste noapte drumeții.

2 **Răspunde la întrebări:**

- Unde mergea iepurașul?
- Ce dorea el să-și cumpere?
- Cu cine s-a întâlnit iepurele?
- Unde au tras drumeții peste noapte?

3 **Alege explicația potrivită:**

„mânca de-i trosneau fălcile“ mânca fără poftă
 mânca lacom

4 **Găsește însușiri potrivite:**

credul

flămând

5 **„Dezmiardă“ cuvintele urmând modelul propus:**

ciubote — ciuboțele; | ban — _____;
iepure — _____; | bucată — _____;
urs — _____; | plăcintă — _____.

6 **Formează cuvinte urmând modelul:**

în + noapte = înnoptat; | în + nod = _____;
în + negru = _____; | în + nor = _____.

Ciuboțelele ogarului

– *continuare* –

Hangiul se apropie de cei doi drumeți și le zise:

— Ați mâncat de doi galbeni.

Ogarul căută prin buzunare, dar nu găsi niciun ban.

— Am uitat punga acasă. Plătește dumneata, cumătre!

— Cum? Eu n-am mâncat mai nimic! Dacă plătesc, rămân desculț.

Ursul își ieși din fire:

— Plătiți, că altfel am eu ac de cojocul vostru!...

De frică, iepurele plăti.

Ogarul se culcă și adormi fără grijă. Iepurele începu să plângă. Cum de se lăsase păcălit? Deodată, mintea i se luminează. Încălță ciuboțelele ogarului și ieși tiptil afară.

Spre ziuă, ogarul se trezi. Pricepu imediat ce s-a întâmplat. Porni iute pe urmele iepurașului să-și caute ciuboțelele.

Pe urecheatul din poveste nu l-a putut prinde. Dar de atunci, cum vede un iepure, ogarul se ia după el.

1 Răspunde la întrebări:

- Cine trebuia să plătească pentru mâncare?
- De ce a plătit iepurașul?
- Cum și-a făcut iepurașul dreptate?

2 Alege explicația potrivită:

„își ieși din fire“

înțelese ce trebuie să facă

„am eu ac
de cojocul vostru“

se mânie

„mintea i se luminează“

găsesc mijloace
de a vă pedepsi

3 Găsește cuvintele cu același înțeles:

cărare
iarmaroc
drumeț

târg
călător
potecă

păcălit
a ospăta
tiptil

a servi
pe furiș
înșelat

4 Continuă șirurile:

- ființe: hangiu, drumeț, _____;
- lucruri: cojoc, pungă, _____.

5 Continuă enunțurile:

- Ogarul fuge mereu după
- Judecata iepurelui a fost

6 Descoperă proverbul:

- și - - faptă - - răsplată. - - După -

7 Rostește repede și corect:

Și hangiu, și hangiu
Au un han cât un an.

Cântec de primăvară

de Șt.O. Iosif

Înfloresc grădinile,
Ceru-i ca oglinda.
Prin livezi albinele
Și-au pornit colinda.

Cântă ciocârliile
Imn de veselie,
Fluturii cu miile
Joacă pe câmpie.

Joacă fete și băieți
Hora-n bățatură.
Ah, de ce n-am zece vieți
Să te cânt, natură!

1 **Vocabular:**

a colinda — aici: a umbla din loc în loc;
imn — cântec de slavă;
bătătură — aici: teren bătătorit.

2 **Ce schimbări au loc în natură primăvara ?**

3 **Găsește explicația potrivită:**

„Ceru-i ca oglinda“

zboară din floare
în floare

„albinele și-au
pornit colinda“

este senin

„Cântă ciocârliile
Imn de veselie“

poetul regretă că viața
e atât de scurtă și nu
va reuși să cânte natura

„Ah, de ce n-am zece vieți
Să te cânt, natură!“

proslăvesc frumusețea
naturii

4 **Cine vorbește ?**

— Ce gustos
e nectarul
florilor!

— Vreau
să zbor până
la soare!

Ghici!

Din flori picuri de dulceață
Strânge dis-de-dimineată.

(_____)

5 **Completează urmând modelul de mai jos:**

albină — albine — albinele;

fată — _____ — _____;

horă — _____ — _____.

6 **Ce s-ar întâmpla dacă nu ar înflori grădinile, livezile ?**

Ciocârlia

după Ion Agârbiceanu

Soarele s-a înălțat biruitor pe cerul senin. Un băiețuș se grăbea să iasă cu oile la păscut. Deodată, desluși un ciripit. Apoi văzu și o rotire în văzduh. Un zâmbet larg apăru pe fața sa.

— Ciocârlia! strigă el bucuros. Cântă ciocârlia!

Lăsa oile în luncă și alergă la cel mai apropiat plug:

— Bădiță, ai auzit ciocârlia?

— Unde, măi Ionaș? întrebă un plugar.

— Acolo, unde pasc oile mele.

— Tu cunoști cântecul ciocârliei?

— Cum să nu-l cunosc?

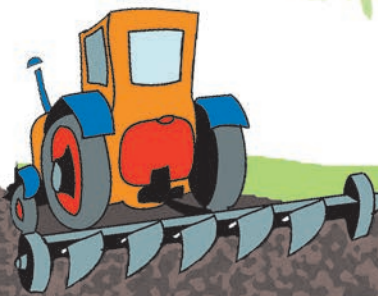
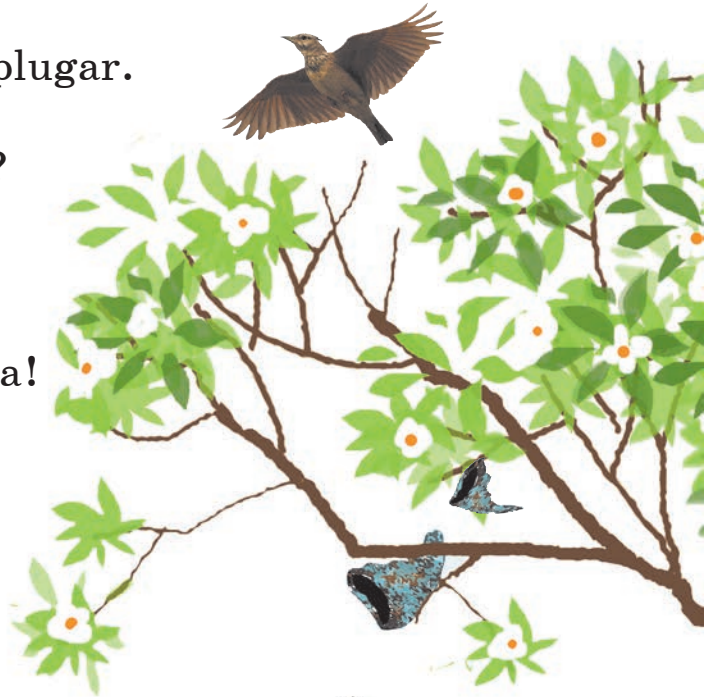
— Dacă e așa, a sosit primăvara!

Era chiar vremea.

— Auzi? Uite una! Uite încă una!

Ba sunt trei!

Ionaș nu mai știa după care să privească. De bucurie, câțiva băiețuși își zvârliră căciulile în sus.

1

Vocabular:

luncă — șes de-a lungul unei ape;
 văzduh — aer;
 a desluși — aici: a auzi.

2

Răspunde la întrebări:

- Ce a observat băiețașul?
- Cui i-a spus el bucuria?
- Ce anotimp a sosit în țară?

3

Completează urmând modelul:

înălțime — înălțimi — înălțimile;
 ciocârlie — _____ — _____;
 căciulă — _____ — _____.

4

Atenție! Un cuvânt poate avea mai multe înțelesuri.

5

Formează propoziții:

Ciocârlia	au împânzit	duios.
Florile	cântă	câmpul.
Caisul	ară	grădinile.
Oile	se împodobise	pe imaș.
Tractoarele	pasc	cu flori.

6

Improvizează un mic dialog dintre ciocârlie și băiețaș.

Tu, iarbă, tot ai mamă?

de Grigore Vieru

Tu, iarbă, tot ai mamă?
De ai, de bună seamă,
Atunci când înverzești,
De ea îți amintești.

Tu, floare, tot ai mamă?
De ai, de bună seamă,
Atunci când înflorești,
De ea îți amintești.

Tu, steauă, tot ai mamă?
De ai, de bună seamă,
Atunci când te ivești,
De ea îți amintești.

1 Cui îi este dedicată această poezie?

ierbii florii stelei mamei

Ce sentimente exprimă poetul față de mamă?

dragoste dispreț admirație
 simpatie stimă ură

2 Găsește și alte însușiri pentru cuvintele propuse:

mamă: înțeleaptă, grijulie, _____, _____;

iarbă: fragedă, mustoasă, _____, _____;

floare: parfumată, gingașă, _____, _____;

stea: strălucitoare, mare, _____, _____.

3 Ordonează cuvintele în propoziție:

mamei zidesc fericirea Mâinile noastră.

4 Alcătuieste oral propoziții cu fiecare cuvânt.

5 Descoperă proverbul:

Ascultă ~~mamei~~ ~~nu~~ ~~tale.~~ ~~tatălui~~
~~uita~~ povețele ~~și~~ ~~învățătura~~
~~tău~~

Mărinimie

după Emil Gârleanu

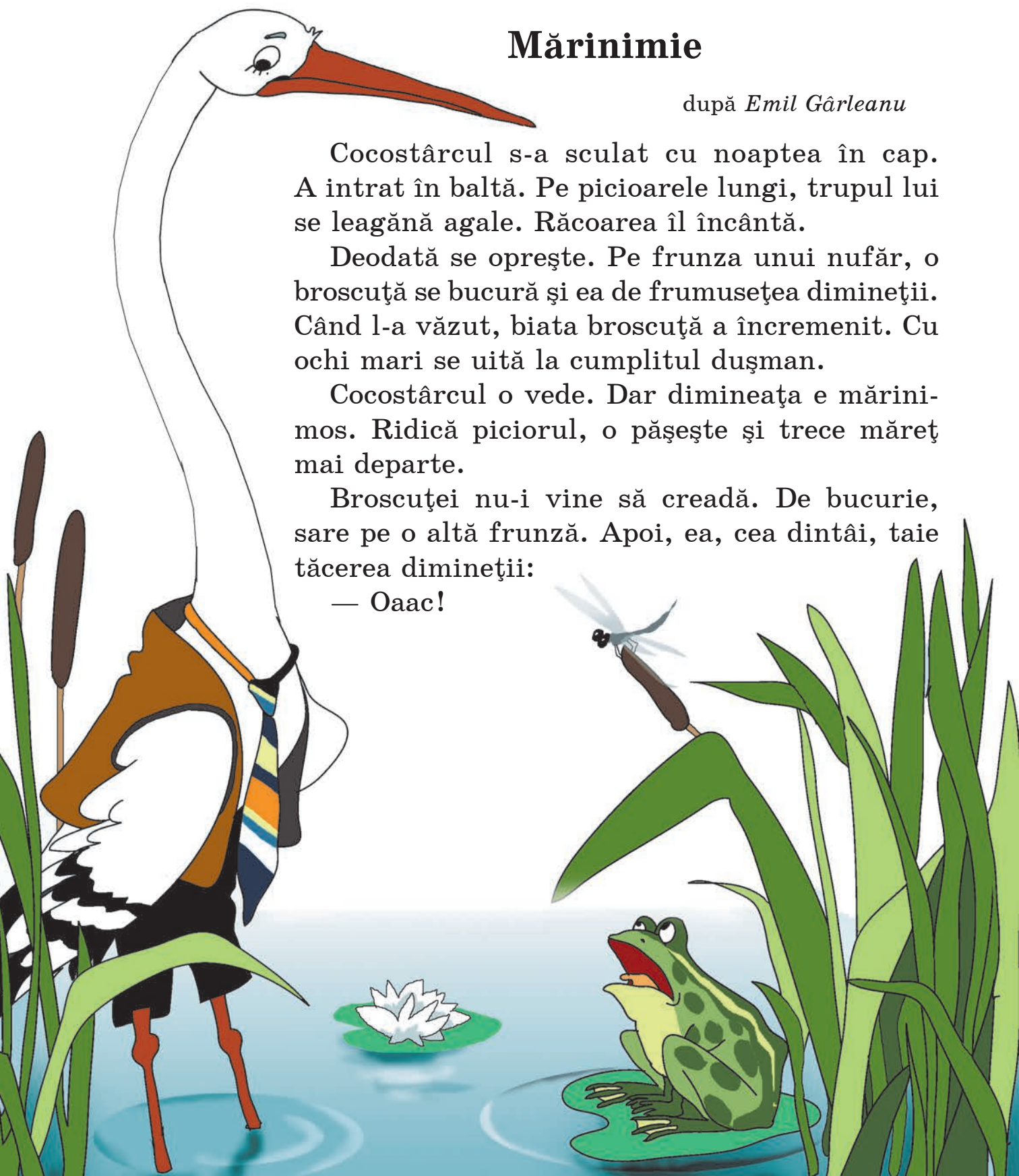
Cocostârcul s-a sculat cu noaptea în cap. A intrat în baltă. Pe picioarele lungi, trupul lui se leagănă agale. Răcoarea îl încântă.

Deodată se oprește. Pe frunza unui nufăr, o broscuță se bucură și ea de frumusețea dimineții. Când l-a văzut, biata broscuță a încremenit. Cu ochi mari se uită la cumplitul dușman.

Cocostârcul o vede. Dar dimineața e mărinimos. Ridică piciorul, o pășește și trece mărșă mai departe.

Broscuței nu-i vine să creadă. De bucurie, sare pe o altă frunză. Apoi, ea, cea dintâi, taie tăcerea dimineții:

— Oaac!

1 **Vocabular:**

mărinimie — bunătate, bunăvoință;
a încremeni — a nu putea face nicio mișcare, a împietri.

2 **Răspunde la întrebări:**

- În ce moment al zilei are loc întâmplarea?
- Ce a zărit cocostârcul pe frunza unui nufăr?
- De ce cocostârcul n-a mâncat broscuța?

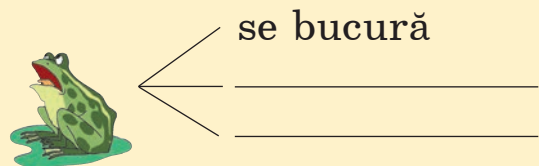
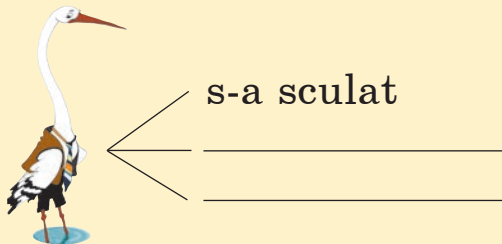
3 **Ordonează momentele textului:**

- Bucuria broscuței
- Întâlnirea cu broscuța
- Cocostârcul la baltă
- Mărinimia cocostârcului

4 **Găsește cuvintele cu înțeles opus:**

a intrat	ziua	dușman	tristețe
lungi	egoist	departe	prieten
noaptea	a ieșit	coboară	aproape
mărinimos	scurte	bucurie	ridică

5 **Alege din text acțiuni ce se potrivesc:**

6 **Atenție!** Un cuvânt poate avea mai multe înțelesuri.

Broasca a sărit în apă.

Lia a uitat cheia în **broasca** ușii.

Cu penetul ca sideful

de *Mihai Eminescu*

Cu penetul ca sideful
Strălucește-o porumbiță,
Cu căpșorul sub aripă
Adormită sub o viță.

Și tăcere e afară,
Luminează aer, stele.
Mută-i noaptea, numai râul
Se frământă-n pietricele.

1

Vocabular:

penet — totalitatea penelor unei păsări; penaj;
 sidef — materie albă, lucioasă, care formează stratul interior al unor scoici.

2

Găsește cuvintele cu înțeles opus:

tăcere	se întunecă
noapte	zgomot
se luminează	înăuntru
afară	zi

3

Găsește explicația potrivită:

„Mută-i noaptea“

cu penele albe, strălucitoare

„râul se frământă“

râul curge întruna și tulbură tăcerea nopții

„Cu penetul ca sideful“

noaptea este tăcută

4

„Dezmiardă“ cuvintele:

aripă — aripioară;

râu — _____;

stea — _____;

cap — _____.

5

Alcătuiește oral propoziții cu fiecare cuvânt.

Vrăbiuța uitucă

după *Leo Butnaru*

La ziua de naștere a ariciului, au venit mai mulți oaspeți decât la cea a vulpii, deoarece el e cuminte și prietenos. Fiecare invitat i-a adus câte un dar.

Când veni rândul vrăbiuței să înmâneze cadoul, ea zise:

— Dragă Aricică, ghici ce am aici? Nu știi! O pereche de cipici!

Desfăcând o frunză de brusture, vrăbiuța scoase cipicii împlețiți din paie. E-he-he! Oaspeții au prins a râde, iar ariciul a roșit până în vârfulețele ghimpilor săi. Vrăbiuța însă nu pricepea nimic. Se mai sucește, se mai învârtește și, deodată, se lovește cu aripioara peste frunte.

— Cum de-am uitat? se întrebă ea. Ariciul are patru piciorușe, nu două, ca noi, vrăbiuțele. Trebuia să împletesc încă o pereche de cipici!

1) **Vocabular:**

cipici — papuci confecționați din stofă sau împlețiți din lână;
brusture — plantă cu frunze mari și late.

2) **Răspunde la întrebări:**

- De ce la ziua de naștere a ariciului au venit foarte mulți oaspeți?
- Ce i-a dăruit vrăbiuța sărbătoritului?
- Ce uitase păsărica?

3) **Găsește cuvintele cu înțeles opus:**

cuminte	total	a râde	a răspunde
mulți	obraznic	a uita	a-și aminti
nimic	puțini	a întreba	a plânge

4) **„Dezmiardă“ cuvintele:**

vârf	—	vârfuleț;	picioar	—	_____;
vulpe	—	_____;	aripă	—	_____;
frunză	—	_____;	zi	—	_____.

5) **Ce cadouri i-au adus ceilalți invitați lui Aricică?**

6) **Rostește repede și corect:**

Un râs s-a luat la întrecere cu alt râs, care a râs mai mult decât primul râs.

Hoțul

după Tudor Arghezi

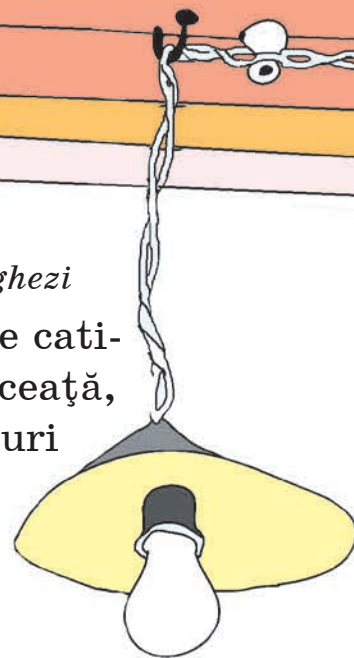
În cutia cu pălării vechi sta un urs de catifea. Ursul fura bomboane, ciocolată, dulceață, fructe. Când tătuțu aducea o cutie cu lucruri dulci, ursul golea numaidecât cutia.

- Cine a mâncat ciocolata, copii?
- Ursul! răspundea băiatul.
- Dar bomboanele?
- Ursul! răspundeau fata și băiatul.

Îl văzuseră amândoi. L-au prins de câteva ori cu dulciurile în brațe, fugind sub canapea.

Așa s-a făcut că am trimis ursul în pod. Însă el fura și de acolo. Venea din pod. De copii, ursul nu voia să se ferească. În pod, învățase de la urs să mănânce zahăr și mielul cu părul creț.

Într-o zi, tătuțu se va pune la pândă, chiar în dulap. Când ursul și mielul vor veni să se înfrupte, îl vor găsi pe tătuțu între borcane. Și atunci nu știu cine va fugi mai repede speriat: mielul, ursul sau tătuțu.

1) **Vocabular:**

catifea — țesătură fină; *aici*: blăniță moale;
a se înfrupta — *aici*: a gusta ceva delicios.

2) **Răspunde la întrebări:**

- Unde locuia ursul de catifea?
- Cine mânca dulciurile?
- Cum a fost pedepsit ursul?
- De ce tătuțu se prefăcea că nu știa cine e „hoțul“?

3) **Formează comparații:**

blând ca un
greoi ca un
flămând ca un
fricos ca un

4) **Găsește cuvintele cu înțeles opus:**

vechi
acolo
vine

aici
pleacă
noi

niciodată
a goli
a găsi

a umple
a pierde
mereu

5) **Desparte în silabe cuvintele:**

bomboane
dulceață
ciocolată

miel
băiat
tată

răspundea
mirosea
învățase

Găurile

– folclor –

Trăia pe lume un omulean. El avea un fecior neascultător. În loc să-l pedepsească la fiecare faptă necuviincioasă, tatăl bătea un cui în ușa. Curând, ea se umplu de cuie.

Într-o zi, feciorul își ispiti părintele:

— Tată, ce-i cu ușa noastră? De ce-i numai cuie?

— Acestea sunt faptele tale, băiete. La fiecare faptă necuviincioasă, băteam un cui în ușa.

— Am să le scot cu un clește, zise hotărât băiatul.

— Fie voia ta. Însă, la fiecare cui scos, va trebui să faci o faptă bună.

— Bine, tată, așa voi face!

În câțiva ani ușa se curăță.

Băiatul alergă într-un suflet la tatăl său.

— Tată, n-a mai rămas niciun cui în ușa!

Părintele îi zise oftând:

— De scos le-ai scos, dragul tatei. Dar găurile?

1

Vocabular:

a ispitii — *aici*: a întreba;
 necuviincioasă — lipsită de respect, obraznică;
aici: faptă rea.

2

Răspunde la întrebări:

- Cum era fiul?
- Cum a reușit tatăl să schimbe comportarea fiului?
- Ce a înțeles băiatul?

3

Găsește cuvinte cu înțeles opus:

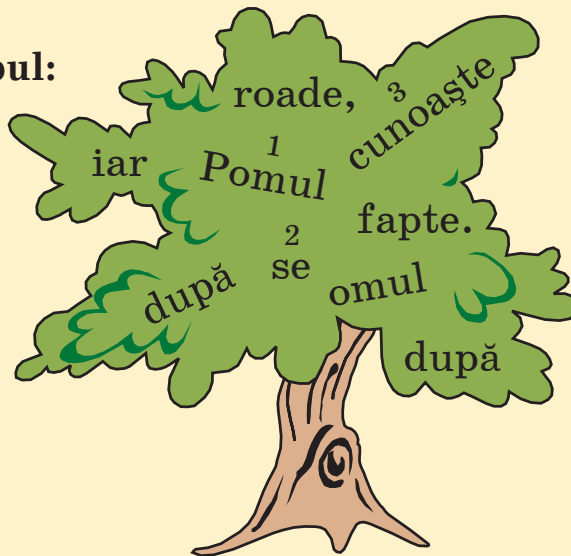
necuviincios — cuviincios
 leneș — _____
 neascultător — _____
 răutăcios — _____

4

Povestește despre o faptă bună făcută de tine.

5

Descoperă proverbul:

6

Copii,
 numai fiind harnici și
 ascultători veți deveni
 mândria părinților!

Pățania ursului cafeniu

după *Vladimir Colin*

Un urs cafeniu s-a rătăcit odată printre urșii albi de la Polul Nord.

— Un urs murdar! chicoteau focile.

— M-am spălat chiar azi-dimineață! le spuse Martin.

Dar focile nu-l crezură. Supărat, Martin plecă. El se întâlni cu niște urși albi.

— Cine-i urâtul ăsta? întrebă cu dispreț unul dintre ei. Martin începu să plângă.

— De ce plângi? se interesă o morsa.

— Cum să nu plâng? Toți râd de mine!

Morsa îi spuse:

— Nu mai plânge! Săpunește-te bine din cap până în picioare!

Curând, blana lui Martin era plină de clăbuci strălucitori.

1 **Vocabular:**

pășanie — aici: întâmplare, peripeție;
a chicoti — a râde pe ascuns;
clăbuci — spumă făcută de săpunul amestecat cu apă;
dispreț — lipsă de stimă.

2 **Răspunde la întrebări:**

- Cine s-a rătăcit printre urșii de la Polul Nord?
- De ce râdeau animalele de Martin?
- Ce l-a îndemnat morsa să facă?

3 **Găsește cuvintele cu înțeles opus:**

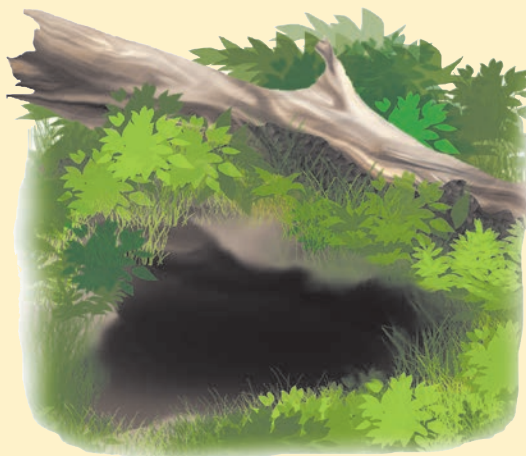
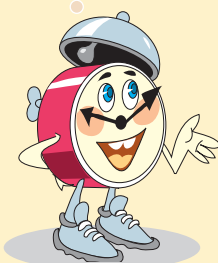
nord	curat	plânge	jos
murdar	frumos	toți	râde
urât	sud	sus	nimeni

4 **„Dezmiardă“ cuvintele:**

apă	— apăsoară;	blană	— _____;
glas	— _____;	urs	— _____;
săpun	— _____;	pui	— _____.

5

Cum se numește
adăpostul
ursului?

Pățania ursului cafeniu

— *continuare* —

— Vai! Ce urs frumos! strigă un urs alb.

— Ce blană albă are! se minunară și ceilalți.

Fericit, Martin începu să se joace cu urșii cei albi.

Deodată, un munte de gheață se apropie de sloiul pe care se jucau ei. Urșii cei albi săriră în apă. Neobișnuit cu viața de la Polul Nord, Martin rămase pe sloi. Când înțelese ce primejdie îl pândește, auzi glasul speriat al unei ursoaice:

— Puiul meu a rămas pe sloi!

Deși era rănit de sulițele de gheață, Martin luă puiul în brațe și sări cu el în apă. Clăbucii de săpun se topiră. Ursul deveni din nou cafeniu.

— Ești un urs bun și viteaz! spuse ursoaica.

Îți mulțumesc, Martin. Nu blana îl face pe urs, ci fapta lui.

1 Vocabular:

sloi — bucată de gheață care plutește pe apă;
primejdie — pericol;
îl pândește — aici: îl așteaptă.

2 Răspunde la întrebări:

- Unde se jucau urșii?
- Ce primejdie îi pândea?
- De ce rămase Martin pe sloi?
- Ce faptă a săvârșit Martin?
- Ce i-a spus ursoaica?

3 Completează conform modelului:

u — unire, umbră, _____, _____;
r — rodie, roi, _____, _____;
s — sloi, soare, _____, _____.

4 Unește cuvintele cu înțeles opus:

fericit	negru	înspăimântat	urât
alb	rău	viteaz	calm
bun	nefericit	frumos	laș

5 Proverb:

Nu judeca omul după cuvinte, ci după fapte.

Moldova

Țara mea, Moldova, este locul cel mai frumos, cel mai drag și cel mai scump. Aici m-am născut și tot aici sunt rădăcinile mele: strămoșii, bunicii și părinții mei.

De la Naslavcea la Giurgiulești rămâi fermecat de frumusețea dealurilor acoperite de vii și livezi, a codrilor seculari și a câmpiilor întinse.

Vestită este Moldova prin pământul ei rodnic.

Cea mai mare bogăție a țării sunt oamenii. Satele noastre sunt un tezaur de credință, de frumoase tradiții și obiceiuri.

Chișinăul, capitala țării, este un oraș cu case moderne, cu străzi largi și numeroase monumente.

Iubește-ți patria, copile! Este tot ce avem mai scump.

1 **Vocabular:**

Naslavcea — localitatea cea mai nordică din Moldova;
Giurgiulești — localitatea cea mai sudică din Moldova;
tezaur — totalitatea bunurilor spirituale ale unui popor;
modern — care este nou, actual.

2 **Alcătuiește oral propoziții cu fiecare cuvânt.**

Moldova, moldovean, moldoveancă, moldovenesc.

3 **Reține!**

Stema și drapelul sunt simbolurile statului.

4 **Care e părerea ta: poate omul să trăiască fără patrie?**

5 **Ce sentiment îl leagă pe om de patrie?**

☐ mândrie	☐ ură
☐ iubire	☐ dor

6 **Memorează versurile:**

Cine a văzut vreodată,
Cine a văzut
Pui să nu-și iubească mama
Care l-a crescut?

Mai frumos decât pământul
Din strămoși ce-l ai —
Este vreun alt plai pe lume,
Este vreun alt plai?

(Vasile Romanciuc, *Patria*)

Europa Unită

Dănuț răsfoiește curios atlasul.

— Vai, ce drapel frumos, tată! exclamă el.
O horă de stele pe cerul albastru!

— Acesta e drapelul Europei Unite, alcătuită din mai multe țări. Republica Moldova se află aproape în inima continentului Europa. Atât noi, cât și străbunii noștri ne-am născut aici.

— Deci, suntem europeni?

— Da, fiule. Țara noastră, deocamdată, nu face parte din Uniunea Europeană. Legile ei însă ne ajută și pe noi. Europa Unită apără omul, natura, pacea și copilăria.

1 **Vocabular:**

atlas — colecție de hărți geografice;
continent — întindere mare de uscat, mărginită de mări și oceane.

2 **Știi că...?**

- Ziua Europei se sărbătorește pe data de 9 mai.
- Drapelul Uniunii Europene este albastru ca cerul. Pe el este un cerc format din 12 stele. Ele reprezintă unitatea popoarelor Europei. Numărul 12 este simbolul perfecțiunii.
- Moneda unică europeană este Euro.

3 **Găsește propoziția în care cuvântul „inimă“ are sens neobișnuit.**

- Republica Moldova se află aproape în inima Europei.
- Inima lui Dănuț a tresăltat de bucurie.

4 **Nu confunda cuvintele „atlas“ și „atlaz“!**

atlaz — țesătură lucioasă pe o singură față.

Completează cu unul din cuvintele de mai sus:

- Elena și-a cumpărat din librărie un _____.
- Croitorul a cusut o față de plapumă din _____ de culoare verde.

5 **Descoperă proverbul.**

— stă — — unire — — În — — puterea. —

EVALUARE FINALĂ

1. Citește textul.

Greierul și furnica

Un greier flămând a cerut câteva boabe de la furnică.
— De ce nu ai adunat din vară, frate? a întrebat ea.
— Nu am avut timp, a răspuns greierașul. Am cântat la chitară.

Furnica a vorbit așa:

— Toată vara ai cântat? Acum joacă dacă poți!

2. Răspunde la întrebări:

- Cine a cerut câteva boabe de la furnică?
- Ce a făcut greierașul toată vara?

3. Alcătuieste două propoziții cu diferite sensuri ale cuvântului **vară**.

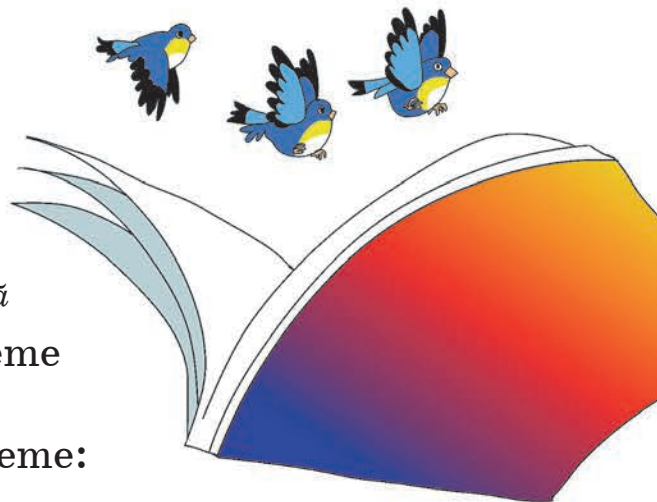
4. Găsește câte două însușiri pentru fiecare personaj din text.

5. Scrie cuvintele cu înțeles opus:

flămând — _____; a râde — _____;
vară — _____; a vorbi — _____.

6. Descoperă proverbul.

— de — Munca — aur. — brățară — e —
 1

Adio, drag Abecedar!

de Ion Hadârcă

Tremură-n vreme, parcă s-ar teme
Ultima filă din calendar,
Că m-aș grăbi s-o rup mai devreme:
— Adio, drag Abecedar!

Dincolo-n noul an mă așteaptă
Cărți minunate, harnice, dar
Pașii spre ele cine-mi îndreaptă?
— Adio, drag Abecedar!

Tot mai retras departe-n unghere,
Bunul meu, scump prieten școlar
Parcă mi-ar cere o revedere...
— Adio, drag Abecedar!

Rămâi cu bine,
clasa întâi!

Mic dicționar

A

alarmat – neliniștit, îngrijorat, alertat
aventură – acțiune îndrăzneată și riscantă

B

baghetă – bețișor, nuielușă, vărguță
basm – poveste
brusc – pe neașteptate, dintr-odată
buzdugan – măciucă sau ghioagă de fier, folosită în vechime ca unealtă de luptă

C

cariat – găurit de o carie; stricat
cărunt – care are fire de păr alb
chipeș – arătos, frumos, mândru
clarinet – instrument muzical de suflat, făcut din lemn în formă de tub cu găuri
a claxona – a semnaliza sonor (cu claxonul)
a clămpăni – a produce un zgomot cu aripile
cleștar – cristal
coală – foaie de hârtie (albă sau colorată)
cocioabă – bojdeucă, colibă
colier – șirag, salbă din pietre scumpe
crivăț – vânt puternic și rece
cros – cursă sportivă de alergare
crudități – fructe, legume, verdețuri proaspete

D

doină – poezie populară, care exprimă un sentiment de dor, de revoltă, de dragoste, fiind însoțită, de obicei, de o melodie adecvată
dragon – monstru fabulos
duios – mângâietor, blând, gingaș
duioșie – simțire gingașă, delicată
dumbravă – pădure tânără și nu prea deasă

E

eucalipt – arbore gigant, din frunzele și scoarța căruia se extrage ulei, folosit în farmacie și în parfumerie
excelent – admirabil, minunat, încântător, superb
exigent – sever, pretențios, riguros

F

fidel – statornic, devotat, credincios
a frâna – a încetini sau a opri mersul unui vehicul cu ajutorul frânei

G

a găzdui – a primi pe cineva în casă pentru o anumită vreme
ghemotoc – cocoloș, boț, mototol, ghem
gherghef – cadru de lemn sau de metal pe care se întinde o țesătură pentru a fi brodată; țesătura de pe acest cadru
ghiduș – poznaș, ștregar, glumeț, comic
gingaș – firav, plăpând
gârlă – apă curgătoare mică

H

hain – rău la inimă, fără milă, crud, hapsân
hamac – pânză sau plasă care se întinde orizontal între doi stâlpi și servește ca pat mobil sau ca leagăn
hangiu – stăpânul unui han
hoinar – persoană care umblă mult și fără adresă
hoțoman – ștregar, poznaș

I

iesle – jgheab în care se dă mâncare vitelor
imaș – pășune
inamic – dușman, vrăjmaș
a interveni – a intra în vorbă
iscusit – îndemânatic, abil, priceput, ingenios

Î

înaripat – plin de elan, avântat, însuflețit
a îndemna – a stimula, a încuraja, a susține
a îndruma – a călăuzi, a ghida, a dirija
a înfrunța – a ține piept, a rezista
a înmărmuri – a încremeni, a înlemni, a împietri de frică, de groază, de uimire

K

kaki – culoare galbenă-cafenie cu nuanțe verzui
Kiev – capitala Ucrainei

L

lan – suprafață de teren agricol semănată cu același fel de plante
lăicer – covor țărănesc de lână
lăutar – muzicant popular care cântă la un instrument cu coarde; scripcar

legendă – povestire în proză sau în versuri care conține elemente fantastice sau miraculoase, prin care se explică un fapt real
lin – 1. domol, liniștit, potolit; 2. pește cu solzi mărunți care trăiește în bălți cu apa limpede
luncă – zăvoi, vale

M

mamifer – animal care are corpul acoperit cu păr, naște pui și îi hrănește cu laptele său
mantie – haină ca o pelerină lungă și largă care se îmbracă peste celelalte haine
meci – întrecere sportivă între două echipe
mierlă – pasăre cântătoare de pădure
miraculos – supranatural, uimitor, extraordinar
mister – taină, secret, enigmă
moșie – pământ strămoșesc, patrie

N

a naviga – 1. (*despre nave*) a pluti, (*despre aeronave*) a zbura; 2. (*despre oameni*) a călători cu o navă sau cu o aeronavă
năstrușnic – care iese din comun, neobișnuit
a năvăli – a se năpusti, a ataca, a cotropi
negură – ceață densă
nostim – plin de haz, amuzant, simpatic

O

oaste – armată
ocarină – instrument muzical popular de suflat, din argilă arsă, în formă ovală și cu mai multe găuri
oștean – soldat, militar

P

patinoar – teren amenajat pentru patinaj
pățanie – întâmplare, aventură
pirat – hoț de mare; persoană care se îmbogățește prin jaf, tâlhărie etc.
pârtie – cărare sau drum făcut prin zăpadă
planșă – foaie de hârtie (mai groasă) pe care sunt reproduse desene, fotografii sau picturi
plumb – metal de culoare cenușie-albăstrui
pojghiță – coajă, pieleță, scoarță
pomet – livadă
povară – greutate, sarcină, încărcătură

R

renume – nume bun, faimă, prestigiu

S

saxofon – instrument muzical de suflat
scut – obiect de apărare, ocrotire
secular – care durează mai multe secole
sipețel – lădiță din lemn cu capac în care se păstrează obiecte de valoare
străbun – strămoșesc, străvechi
a supraveghea – a observa, a păzi, a urmări
a susura – a produce un zgomot lin, ușor, monoton și continuu

Ș

șaten – castaniu
șoim – pasăre răpitoare; *figurat*: om viteaz, curajos, semeț
șură – construcție pe lângă o gospodărie, în care se adăpostesc vitele

T

a tângui – a scoate sunete jalnice, a deplânge
Tokio – capitala Japoniei

Ț

țanțoș – semeț, mândru, fudul

U

unison – executare a unei melodii la aceeași înălțime de către un grup vocal sau instrumental
ursitoare – ființă imaginară despre care se crede că are darul de a hotărâ soarta omului la naștere

V

vag – neclar, nelămurit, confuz
văzduh – aer
victorie – reușită, biruință, izbândă
viscol – vânt puternic însoțit de ninsoare
vreasc – creangă, ramură uscată și desprinsă de pe copac

X

xilofon – instrument muzical de percuție

Z

zar – cub mic care are pe fiecare dintre fețe imprimate puncte de la unu la șase

CZU 373.3.016: 811.135.1(075.2)
A 12

Elaborat în baza curriculumului disciplinar în vigoare și aprobat prin Ordinul ministrului educației (nr. 321 din 28 aprilie 2016).

Editat din mijloacele financiare bugetare.

Comisia de evaluare: *Valentina Zuber-Petrov*, învățătoare, grad didactic superior, Liceul Teoretic „Alec Russo”, Orhei;
Sergiu Plămădeală, învățător, grad didactic unu, Liceul Teoretic „Vasile Vasilache”, Chișinău;
Maria Roșca, învățătoare, grad didactic unu, Școala Primară „Grigore Vieru”, Chișinău;
Maria Braghiș, doctor în pedagogie, Direcția Generală Învățământ, Tineret și Sport, Chișinău

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin Întreprinderii Editorial-Poligrafice *Știința* și Editurii *Prut Internațional*. Reproducerea integrală sau parțială a textului sau a ilustrațiilor din această carte este permisă numai cu acordul în scris al acestora.

Corectori: *Fulga Marciuc-Poiată, Elena Bivol*

Prezentare grafică: *Serghei Samsonov, Victoria Rață, Tatiana Lebedev*

Paginare computerizată: *Marina Uraeva, Zoe Ciumac*

Copertă: *Serghei Samsonov, Iulia Grădinar-Școbari*

Întreprinderea Editorial-Poligrafică *Știința*,

str. Academiei, nr. 3; MD-2028, Chișinău, Republica Moldova;

tel.: (+373 22)73-96-16; fax: (+373 22)73-96-27;

e-mail: prini_stiinta@yahoo.com; prini@stiinta.asm.md; www.editurastiinta.md;

Editura *Prut Internațional*, str. Alba-Iulia, nr. 23, bl. 1A, MD-2051, Chișinău, Republica Moldova;

Tel./fax: (+373 22)74-93-18; tel.: (+373 22)75-18-74; e-mail: editura@prut.ro

DIFUZARE:

ÎM Societatea de Distribuție a Cărții *PRO-NOI*,

str. Alba-Iulia, nr. 75; MD-2051, Chișinău, Republica Moldova;

Tel.: (+373 22)51-68-17, 71-96-74; fax: (+373 22)58-02-68;

e-mail: info@pronoi.md; www.pronoi.md

Imprimat la *Combinatul Poligrafic*.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Abecedar: Man. pentru cl. 1-a / *Maria Buruiană, Silvia Cotelea, Aurelia Ermicioi* [et al.]; Comisia de evaluare: *Valentina Zuber-Petrov* [et al.]; Min. Educației al Rep. Moldova. – Ed. rev. – Chișinău: Î.E.P. *Știința; Prut Internațional*, 2017 (Combinatul Poligr.) – 144 p.

ISBN 978-9975-85-069-8 (Î.E.P. *Știința*) ISBN 978-9975-54-293-7 (*Prut Internațional*)

CZU 373.3.016:811.135.1(075.2)

A 12

ISBN 978-9975-85-069-8 (Î.E.P. *Știința*)

ISBN 978-9975-54-293-7 (*Prut Internațional*)

© *Maria Buruiană, Silvia Cotelea, Aurelia Ermicioi, Constantin Dragomir, Ion Hadârcă*. 2016, 2017

© Î.E.P. *Știința*, Editura *Prut Internațional*. 2016, 2017